

www.internationalism.org
nederland@internationalism.org

Woningnood: p.4-5

INTERNATIONALE KOMMUNISTISCHE STROMING IN NEDERLAND

Koningshuis of republiek: Een valse keuze!

Een nauwe sympathisant van de IKS stuurde ons volgende bijdrage naar aanleiding van het aftreden van Beatrix:

Het aftreden van (koningin) Beatrix in Nederland brengt binnen de (burgerlijke) politieke sfeer een zekere discussie met zich teweeg over 'de meest wenselijke plaats en rol van het Nederlandse koningshuis binnen de Nederlandse politiek'. Nu dat de kroonprins, Willem-Alexander van het Huis van Oranje-Nassau, de troon gaat bestijgen, kan men duidelijk twee kampen ontwaren: het royalistisch-nationalistische kamp en het republikeinse kamp. Het conflict tussen deze twee kampen is terug te vinden in de burgerlijke media (kranten, televisie, e.d.), partijprogramma van burgerlijke partijen maar vooral in informele gesprekken en discussies tussen Nederlanders onderling.

Wat we proberen te tonen is hoe dat deze kampen, zoals ze verschijnen in deze verschillende arena's van de burgerlijke politiek, geen werkelijke alternatieven bieden voor de arbeidersklasse of het revolutionaire kamp. Tot dit doel ontleden we de situatie in haar materieel-historische context: het is zinvol om te kijken naar de schepping van de Nederlandse nationaliteit, de situatie van Nederlandse staat doorheen de eeuwen en de rol van de verschillende strekkingen binnen de bourgeoisie (zowel Nederlandse als niet-Nederlandse). Vervolgens kunnen we de huidige situatie begrijpen, alsook duidelijk maken waarom dat de twee kampen feitelijk geen progressieve kritiek kunnen leveren op het koningshuis.

16de eeuw tot 19de eeuw.

De hedendaagse en historische 'Nederlanders', de ingezetenen van het territorium dat vandaag onder de Nederlandse staat valt, hebben een zeer trage ontwikkeling van heterogeniteit naar een nationale identiteit gekend. Die heterogeniteit van dit territorium had voor de dominante bourgeoisie tot de negentiende eeuw altijd iets paradoxaals: soms was het een obstakel voor organisatie op een hoger niveau, soms was het een mogelijkheid tot het creëren van vernieuwde breuklijnen. Zo zijn bijvoorbeeld verschillende protestantse achtergronden regelmatig gebruikt om conflicterende burgerlijke belangen op een ideologische breuklijn te stroomlijnen¹. Wat

1 Bijvoorbeeld de strijd tussen de calvinistische remonstranten

moet worden opgemerkt is dat de conflicten tussen de burgerij tot de negentiende eeuw niet werden gevoerd binnen het kader van een 'Nederlands nationalisme'. De conflicten tussen burgers binnen de Zeventien Provinciën en de Republiek van Zeven Verenigde Nederlanden werden gevoerd vanuit provinciale belangen en privileges, boven-provinciale godsdienstige kwesties en bedreigingen van de confederatie door andere staten (in casu Spanje, Frankrijk en de katholieke Duitse staten).

De Bataafse Republiek (1795-1801) is nog meer dan de Republiek van Zeven Verenigde Nederlanden een volgroeide burgerlijke staat, ontstaan zowel als imitatie van de Eerste Franse Republiek als een reactie op de Eerste Franse Republiek: De Franse Republiek maakt komaf met een aantal feodale elementen binnen de Franse staat en verenigt de Franse bourgeoisie uiteindelijk op een politiek niveau dat wij nu erkennen als het niveau van de 'Fransen'² en probeert de 'Franse natie' te ontwikkelen door het opzetten van nationale scholing, een nationale taal, nationale feestdagen, nationale geschiedschrijving, etc. De Franse Republiek doet dit echter vanuit een voorsprong: de vernietigde absolutie monarchie had de oudere politieke instituten en functies al samengebracht in een enkelvoudig staatsapparaat en deze vervolgens ideologisch gesymboliseerd in de figuur van de absolute monarch ('l'état c'est Moi'). De burgerij van de Republiek van Zeven Verenigde Nederlanden ontwikkelt in reactie een 'unionisme', een beweging die een toenemende integratie van de Republiek op een hoger niveau moet mogelijk maken. Het 'federalisme', de beweging die de beslissingskracht bij de provincies wil aanhouden, blijft echter actief tot ver in het einde van de negentiende eeuw. De voltallige negentiende eeuw van interventies van de Nederlandse staat moet men begrijpen als pogingen tot het samenbrengen van de verschillende belangen van de burgerij van deze provincies.

De hedendaagse situatie.

Onze hedendaagse situatie kan worden herleid tot het begin van de twintigste eeuw. De algemene wijdverbreide ideologische 'liefde voor het koningshuis', die nu zo dominant is in Nederland, was absoluut niet alom vertegenwoordigd in het begin van de twintigste eeuw. Het koningshuis werd onder verschillende voorwaarden gekoesterd door de protestantse delen van de bourgeoisie, kleinburgerij en wat men 'kleine lieden' noemde (zeer conservatieve calvinistische dagarbeiders). Het koningshuis werd door hengeassocieerd met calvinistische puritanisme

en de calvinistische contraremonstranten was ook een strijd tussen de belangen van individuele steden en hun burgerij versus de 'stadhouders', die een nieuwe functie en materiële basis zochten nadat hun vertegenwoordigende functie voor de koning was vervallen.

² Wat ik hier mee bedoel is dat wat we nu erkennen als het niveau van de Franse natie indertijd absoluut niet herkend werd als 'Frans', omdat wat 'Frans' is, simpelweg ook werd gecreëerd in dat moment.

en de verdediging van de morele integriteit van de Nederlandse staat. Dit limiteerde zich in het beste geval echter tot de traditionele centrumprovincies Holland, Zeeland en delen van Friesland alsook Brabant. Het ideologische project van de unitaire Nederlandse staat om een Nederlands nationalisme te ontwikkelen was echter grotendeels mislukt in andere delen van Nederland: in de economisch achtergebleven gebieden in Noord-Brabant en Limburg konden de katholieke bourgeoisie en de conservatieve (katholieke) arbeiders nog duidelijk het lonken van de Belgische staat horen. Provincies zoals Friesland, Drenthe en Overijssel moesten worden 'gekoloniseerd' tot in het begin van de twintigste eeuw om deze gebieden economisch en ideologisch te integreren met de rest van de Nederlandse staat. Dit gebeurde door het opzetten van staatsprogramma's zoals de exploitatie van turf in Drenthe en de oprichting van

industriële projecten in Brabant, waarbij bewoners uit de kernprovinciën werden overgebracht om deze projecten op poten te zetten.

Het begin van de twintigste eeuw was echter ook een scharnierpunt in de geschiedenis van de arbeidersklasse binnen de Nederlandse staat, met een sterke toename van de activiteit van de klasse in haar economische en politieke strijd. De SDAP en later de SDP waren actieve delen in deze conflicten, en konden rekenen op aanzienlijke steun van de arbeiders. Echter ook in Nederland was er sprake van verraad door de reformisten, theoretische en praktische vergissingen en contra-revolutie. De hedendaagse ideologie die hangt rond het koningshuis, ontstaat in deze situatie. In de conflicten rond de Eerste Wereldoorlog, en de revolutie die in de lucht hangt, beseft het koningshuis dat het zowel

(wordt vervolgd op pagina 2)

TUSSENKOMST IN MALI

Weeral oorlog in naam van de vrede en de bevrijding van de bevolking!

"Wat we gedaan hebben was om te bevrijden.": verklaarde president Hollande voor de camera's tijdens zijn bezoek op 2 februari jongstleden in Timboektoe. Het is moeilijk om zich niet te laten misleiden door de mooie schijn! Inderdaad we zagen een jubelende menigte, die met de Franse driekleur en de Malinese vlag zwaaide, terwijl ze de verdienstelijkheden van de Franse president bezong en ophemelde, en die de "nationale held van Mali" ontvingde. Hollande, de "grote bevrijder", heeft zich blijkbaar niet vergist om er de "belangrijkste dag van zijn politieke leven" in te zien. Communicatie is een belangrijk strategisch wapen en zoals Mitterrand het in zijn tijd heeft gedaan in Sarajevo, zo heeft Hollande een beeld willen nalaten, met een gevoel van legitieme overwinning in naam van een zogenaamde strijd "voor vrede". Maar van het conflict daarentegen is geen enkel beeld doorgesijpeld, niet het minste spoor van een lijk, noch van de massieve bombardementen van het Franse leger in het noorden van Mali, amper een schuchter gefluister over de wreedheden van de Malinese troepen. Doorlopen, hier is niets te zien! Het propagandawerk wordt zo ontzettend vergemakkelijkt door de terreur zelf van de fundamentalisten en de maffiose bendes enerzijds en door de blinde uitgelatenheid van een verzwakte en opgeluchte bevolking anderzijds die eindelijk terug "zingen kan", dat niets van dit alles aanleiding geeft tot kritiek! Aan de wreedheid van de gewapende bendes die heersten in het noorden van Mali dient niet getwijfeld te worden. Deze krijgsheren zaaien dood en terreur overal waar ze voorbijkomen. Maar in tegenstelling tot wat de politici en journalisten ons in koor vertellen, hebben de beweegredenen van de Franse interventie vanzelfsprekend niets te maken met het lijden van de lokale bevolkingen. De Franse staat beoogt enkel zijn vuile imperialistische belangen te verdedigen. In werkelijkheid zal de uitbundigheid van de bevolkingen van korte duur zijn. Als een "grote democratie" met zijn tanks voorbijkomt, is het gras nooit meer groen nadien! Integendeel, verslagenheid, chaos, miserie, zijn de bewijzen van hun tussenkomst. De onderstaande kaart geeft de

details weervan de belangrijkste conflicten die Afrika geteisterd hebben gedurende de jaren 1990 en de hongersnoden die het heeft getroffen. Het resultaat is spectaculair: elke oorlog -dikwijls gevoerd onder de vlag van het recht op humanitaire tussenkomst, zoals in Somalië in 1992 of Rwanda in 1994- heeft geleid tot grote voedseltekorten. Het zal in Mali niet anders gaan. Deze nieuwe oorlog gaat paradoxaal, de ganse regio destabiliseren en de chaos gevoelig doen stijgen.

Een imperialistische oorlog

"Mij als president, betekent het einde van het 'Francafrique' ". Deze grove leugen van François Hollande zou ons aan het lachen kunnen brengen is het niet dat dit een imposante militaire logistiek en nieuwe slachtoffers tot gevolg heeft. Er zijn evenveel soldaten gemobiliseerd als in Afghanistan, 4000 man!: "Wij hebben 10 000 ton materiaal in vijftien dagen overgebracht. Dit is evenveel als we gedurende één jaar hebben getransporteerd bij onze terugtrekking uit Afghanistan" aldus de Franse minister van landsverdediging. Het gebruik van luchtmaterieel is bijzonder intens, met name met de luchtaanvallen ten noorden van Kidal. De linkerzijde stopt niet om zijn humanisme voorop te stellen, maar sinds ongeveer een eeuw dienen de

(wordt vervolgd op pagina 3)

TUNESIË, EGYPTE

De “Arabische revoluties”

Terwijl de zogenaamde ‘Arabische revoluties’ hun tweede verjaardag vierden, kwamen rellen en massale demonstraties die zich in de afgelopen maanden en weken in Egypte en Tunesië voordoende wereld eraan herinneren dat het vertrek van de dictators Ben Ali en Mubarak niets had opgelost. Integendeel, de economische situatie, met in zijn nasleep de toename van de werkloosheid, de ellende en de aanvallen op de arbeidersklasse, is verslechterd. En het heersende autoritarisme net als het geweld van de repressie die de demonstranten vandaag te verduren krijgen moeten in niets onderdoen voor wat er daarvoor bestond.

Enorme woede en moed...

Tunesië, waar de zelfverbranding van de jonge Mohammed Bouazizi de aanleiding was tot de “Arabische lente”, kent een ernstige sociale, economische en politieke crisis. Het officiële werkloosheidscijfer bedraagt 17% en sedert maanden nemen de stakingen toe in vele sectoren. De woede die zich zo openlijk en massaal heeft uitgedrukt in vele steden van het land kwam niet als een donderslag bij heldere hemel. Reeds in december, waren werkloze jongeren slaags geraakt met de politie in de stad Siliana, uit protest tegen het bezuinigingsprogramma dat door president Moncel Marzouki werd aangekondigd. Demonstraties van solidariteit vonden plaats in verschillende grote steden en in de hoofdstad tegen de repressie en zijn 300 gewonden, sommigen door hagel. Tegenover de groeiende sociale spanningen stelde de Tunesische

president: *“We hebben niet te maken met één enkele Siliana. Ik ben bang dat dit opnieuw gebeurt in meerdere regio’s”*. En de moord van de seculiere opposant Chokri Belaid bracht de mensen onlangs opnieuw op straat; zijn begrafenis was voor de 50.000 mensen in de begrafenisstoet de aanleiding om op te roepen tot *“een nieuwe revolutie”* en om *“brood, vrijheid en sociale rechtvaardigheid”* te eisen, wat ook de belangrijkste slogan was van 2011. In een twaalfsteden, werden naast politiebureaus, zoals in het centrum van Tunis, ook de gebouwen aangevallen van de islamistische partij aan de macht, Ennahda, en werd het leger ingezet om de massale protesten in Sidi Bouzid, waar de “Jasmijnrevolutie” twee jaar geleden was gestart, in te perken.

Om de zaak te sussen en de beweging te recupereren, heeft de vakbond UGTT (Algemene Unie van Tunesië) opgeroepen tot een algemene staking, de eerste in 35 jaar, terwijl de regering voor de schijn een aantal verschuivingen doorvoerde aan het hoofd van de Staat in afwachting van de verkiezingen in juni. Op dit ogenblik lijkt de spanning weg te ebbende, maar het is duidelijk dat de woede zal blijven gisten temeer dat de belofte van een toekomstige lening door het Internationaal Monetair Fonds nieuwe drastische bezuinigingsmaatregelen met zich zal mee brengen.

In Egypte is de situatie niet beter. Het land kan de rekeningen niet meer betalen. In oktober vorig jaar, publiceerde de Wereldbank een rapport waarin het zijn “bezorgdheid” uitdrukte ten aanzien van de toename van stakingen, met een record van 300 alleen al in de eerste helft van September. Op het einde van 2012 waren er vele anti-regeringsbetogingen, in het bijzonder rond het referendum dat werd

georganiseerd door de Moslimbroeders om hun macht te legitimeren. Sinds 25 januari, de tweede verjaardag van het uitbreken van de “Egyptische revolutie”, is het protest nog toegenomen. Dag na dag, stellen duizenden demonstranten de door de nieuwe regering opgelegde levensvoorwaarden aan de kaak en eisen het vertrek van president Morsi.

Maar het is uiteindelijk de woede ten opzichte van de repressie die de situatie tot ontploffing bracht. De aankondiging op 26 januari van de terdoodveroordeling van 21 al-Masry clubsupporters van Port-Said, die betrokken waren bij het drama op het einde van een voetbalwedstrijd op de 1ste februari 2012, waarbij 77 mensen omkwamen, was de aanleiding tot een golf van geweld. De vreedzame demonstraties waartoe het Front voor Nationale Redding, de belangrijkste oppositiekracht, had opgeroepen, liepen uit op stadsguerrillataferelen. Op de avond van de 1ste februari, waren duizenden demonstranten op het Tahrirplein en vóór het presidentieel paleis betrokken bij regelrechte gevechten met de ordestridkrachten. De 2de februari waren zij nog met duizenden om stenen en molotovcocktails te gooien tegen de omheining van het gebouw. In één week tijd leidde deze rellen die met geweld neergeslagen werden tot meer dan 60 doden, waarvan 40 in Port-Said. Een video die een naakte man toonde die geslagen wordt door de politie heeft de reeds grote woede bij de manifestanten nog aangewakkerd. Ondanks de avondklok die door het regime werd ingesteld, waren er betogingen in drie steden langs het Suezkanaal. Een demonstrant verklaarde: *“We komen nu op straat, want niemand kan ons zijn ideeën opleggen(...) we zullen ons niet onderwerpen aan de overheid.”*

In de stad Ismailia werden naast betogingen, ook voetbalwedstrijden georganiseerd door de inwoners om zowel de avondklok als de verharding van het regime te trotseren, en het hoofdkwartier van het Moslim Broederschap werd in brand gestoken.

Gezien de omvang van de woede dat tot uitdrukking kwam in de beweging, heeft de politie, uit angst voor zichzelf, op 12 februari in tien provincies gedemonstreerd om de regering te vragen ze niet te gebruiken als onderdrukingsinstrument

in de onrust die het land aan het wankelen brengt ! In december reeds, weigerden velen van hen de demonstranten te confronteren in Caïro en hadden zij zich op het gepaste moment met hen “solidair” verklaard.

... maar uitzichtloos...

In alle betogingen hoort men dezelfde leuze : *“Ennahda, rot op!”* en *“Morsi, rot op!”*, net zoals twee jaar geleden, toen er *“Ben Ali, rot op!”* en *“Mubarak, rot op!”* scandeerde. Maar als begin 2011 de toon nog was deze van de hoop op verandering, van het inslaan van een brede weg naar “democratische” vrijheid, dan is hij in

2013 overgeslagen naar ontgoocheling en woede. Toch is het steeds dezelfde overblijvende democratische illusie die wordt uitgedrukt, een illusie dat sterk verankerd is in de geesten. En deze wordt onderhouden door de huidige ideologische stemmingmakerij, waarbij met de vinger gewezen wordt naar het religieuze fanatisme, voorgesteld als de grote verantwoordelijke voor de repressie en de moorden, waardoor de continuïteit van het repressieapparaat van de bourgeoisie feitelijk versluierd wordt. Dit werd treffend

geïllustreerd in Egypte en in Tunesië, waar de machthebbers meedogenloos de rellen onderdrukt hebben terwijl ze voorheen nog machteloos stonden tegenover de arbeidersstakingen : illusies betaalt men en zal men altijd meer betalen met bloedbaden. Na het vertrek van de “seculiere” dictators kwamen de religieuze leiders, die op “democratische” wijze een andere dictatuur proberen op te leggen, die van de sharia, waarop alles nu wordt gefocust. Maar het gaat om dezelfde dictatuur, deze van de bourgeoisie en haar staat tegen de bevolking, die van de meedogenloze uitbuiting van de arbeidersklasse.

Dezelfde vraag rijst met betrekking tot het geloof in de mogelijkheid om “de zaken

(vervolg van pagina 1)

Koningshuis of republiek: Een valse keuze!

door een deel van de bourgeoisie als de arbeiders onder druk staat.

Het koningshuis begint in combinatie met de bourgeoisie aan een zekere contrarevolutie. De Dag van de Arbeid, in der tijd nog een werkelijk vertoon van arbeidersmacht, nu een farce die de ‘linksen’ en de gauchisten elk jaar reanimeren om inventaris op te maken van de overtuigingskracht jegens de eigen achterban, kreeg haar concurrent in de vorm van de Koninginnedag. Juist door zichzelf af te schilderen als het slachtoffer en de noodzakelijke antithese van de communisten was het koningshuis in staat om zichzelf populair te maken bij bevolkingsgroepen die voorheen niet warm liepen voor het Huis van Oranje: de conservatieve katholieke bourgeoisie, katholieke arbeiders, de liberale bourgeoisie, etc. Het koningshuis probeerde in combinatie met een toenemende ‘humanisering’ en het opzetten van Oranje-verenigingen zich te ontwikkelen als het ‘liefhebbende gezicht’ van de Nederlandse staat. De Boerenoorlogen en de spanningen in het zuiden van Afrika (rond het begin van de 20ste eeuw) werden aangegrepen door de bourgeoisie om een verwantschap te propageren tussen de Nederlanders onderling en hen ‘kennis te laten maken’ met de symbolische broer aan de andere kant van de wereld.

Hoewel de reformistische sociaaldemocraten in naam nog tegen het koningshuis waren, was dit tegen de Tweede Wereldoorlog omgeslagen in een volledige steun en samenwerking met het koningshuis. De rol van het koningshuis in de Tweede Wereldoorlog, waar de Koningin via radio en pamfletten als symbool probeerde op te treden als ‘de heroïsche vertegenwoordiger van de Nederlandse zelfbeschikking in ballingschap’, werd ook door de arbeiders (die verblind waren door het nationalisme) geaccepteerd en in de Nederlandse naoorlogse burgerlijke geschiedschrijving zo vaak mogelijk herhaald.

Republikeinen en hun burgerlijke verwarring

Wat echter altijd op de achtergrond aanwezig is gebleven binnen de Nederlandse burgerlijke politiek zijn ‘de republikeinen’. We zullen ons eerst richten op de sociaaldemocratische en liberale republikeinen die binnen de burgerij beargumenteren dat het noodzakelijk is het koningshuis af te schaffen. Ten tweede zullen we ons richten op de ultralinkse (gauchistische) kritieken op het koningshuis. De twee beschreven argumentaties bestaan niet letterlijk, en vaak worden beide betogen door elkaar heen gebruikt. Deze uitwisselbaarheid zou ons al gevoelig moeten maken voor de mogelijkheid dat deze argumentaties wellicht worden ontwikkeld door dezelfde maatschappelijke klasse (d.w.z. de burgerij).

De eerste kritiek stoelt op twee pijlers: een verwarde (burgerlijke) historische voorstelling en een idealistische benadering. Ze zijn echter de twee zijden van dezelfde munt en worden ook vaak in tandem gebruikt. De verward-historische benadering begint te redeneren vanuit een glorieus historisch verleden, waarin de Nederlandse “republiek” haar hoogtepunt kende in de 16de en 17de eeuw, de zogenaamde ‘Gouden Eeuw’. Deze burgerlijke voorstelling ontkent duidelijk het klassekarakter van de geschiedenis, nml. dat de ‘terugval van de geschiedenis’ waar sommigen van deze republikeinen over spreken (namelijk dat de ‘progressieve’ republiek werd vervangen door ‘traditionele’ monarchie) allicht misleidend is. De overgang naar de monarchie en een centrale Nederlandse staat was een duidelijke overgang die in relatie met de conflicten tussen burgerlijke staten in Europa begrijpelijk wordt. Het lijkt ook duidelijke vooruitgang: van een lager niveau van organisatie naar een hoger niveau van organisatie, waarbij het ook de voorwaarden schepte voor verdere kapitalistische ontwikkelingen alsook de voorwaarden schepte voor de creatie van een verenigde arbeidersklasse in Nederland. Maar, zo vervolgt deze kritiek, deze gaat eveneens in op een bepaald ‘democratische principe’ waarbij de monarchie wordt afgeschilderd als ‘geen keuzevrijheid’ en de republiek wordt afgeschilderd als ‘keuzevrijheid’. Het gegoochel met

termen als ‘keuzevrijheid’, ‘democratie’, ‘vrijheid’, ‘representatie’ e.d. is fundamenteel misleidend. Het afzetten van een decadent feodale vorst die ver voorbij de maatschappelijke houdbaarheidsdatum nog over een burgerlijke staat heerst, kan wellicht in de negentiende eeuw nog een vorm van vooruitgang betekenen. Maar in een decadent kapitalisme, waarin de ‘democratische keuzes’ verworpen zijn tot vragen waar er gekort moet worden en waar de maatschappelijke ontwikkeling een stap terug moet zetten, hoe futiel is dan het vervangen van het ene symbolische bedrog en uitbuiting door het andere bedrog en uitbuiting (hoegenaamd in de naam van de ‘democratie’)?

is dat het koningshuis een fundamenteel anti-revolutionaire rol heeft en de ontwikkeling van een nieuwe maatschappelijke structuur in de weg staat: het gaat er vanuit dat als het koningshuis komt te vervallen, het kapitalisme noodzakelijk een minder sterke ideologische invloed zal uitoefenen. Waar wij op willen wijzen is dat het kapitalisme in Frankrijk evenwel nog met een even grote vigeur bestaat in het hedendaagse Frankrijk als in Nederland. Ook in Nepal, waar laatst het koningshuis is afgeschaft door de maoïsten, lijkt het (staats)kapitalisme nog in volle glorie te bestaan. Het punt is dat de vernietiging van het koningshuis an sich geen materiële vooruitgang betekent: zolang de materiële onderbasis van de maatschappij niet vooruitgaat, is elke ideologische verandering louter een nieuwe misleiding.

De discussies rond het koningshuis lijken ons een manier waarop de burgerlijke staat en burgerlijke politieke partijen discussies kunnen concentreren rond thema’s die er voor de historische rol van de arbeidersklasse niets anders dan misleidend zijn. Het is in de wil van gauchistische partijen om deze discussies te voeden dat zij tonen dat zij fundamenteel burgerlijke partijen zijn, en dat zij dus het kapitalisme niet willen vernietigen maar willen voortzetten.

Ter herinnering: In de vereniging van de Nederlandse staat, de toenemende centralisering van de politieke macht en de ontwikkeling van de productiekrachten speelde het koningshuis een specifieke vooruitstrevende rol in de groeifase van het kapitalisme. Nu het kapitalisme haar historische rol heeft uitgespeeld, heeft ook een burgerlijke monarchie haar rol feitelijk verspeeld. Onze kritieken op het republikanisme moet dus niet worden geïnterpreteerd als een ondersteuning van de monarchie. Het punt is dat men de vernietiging van ideologische conjuncties van het kapitalisme, in alle instituties en natiestaten ter wereld, kan vergelijken met het afhakken van de kop van een bekend mythisch dier: de kop groeit gewoon weer aan en doet feitelijk niets af aan het gedrocht. Ter indicatie: als gauchisten deze beschouwingen zouden verwijten dat zij direct in tegenstelling zijn tot het handelen en denken van Lenin en de Russische revolutionairen, die de Tsaar van Rusland tegen de muur zetten, vergissen zij zich danig en tonen zij hun theoretische verwarring. De Russische revolutionairen bevonden zich in een revolutionaire situatie, waarbij de arbeidersklasse het kapitalisme op de knieën had gekregen. Dat de ideologische conjuncties van de oude orde worden vernietigd in de revolutionaire situatie is niet meer dan logisch: de bovenbouw kent ook haar ‘revolutie’ als haar funderende onderbouw zich in revolutie bevindt, maar andersom hoeft dit natuurlijk niet te gelden ■

VDW / 03.2013

in het slop

te veranderen” door te kiezen voor de ene of andere klik van de bourgeoisie. Want, zoals we recent nog hebben kunnen zien, zijn het ook deze illusies die de weg vrijgemaakt hebben voor de repressie en de explosie van staatsgeweld. Dit is vooral het geval in deze landen die al tientallen jaren worden geleid door achterlijk burgerlijke fracties, overeind gehouden door de ontwikkelde landen, en waar een alternatieve ploeg met een geloofwaardig perspectief, buiten het afslachten van de bevolking, niet voorhanden is. Men hoeft maar te kijken naar de staat van ontbinding waarin de aan de macht zijnde coalities verkeren in beide landen. Zij besteden hun tijd aan het vormen en opblazen van coalities zonder erin te slagen vorm te geven aan een enigszins geloofwaardig economisch programma. De snelheid waarmee de armoede zich veralgemeent, met een agrarische en dus ook een voedselcrisis tot gevolg, is zonder weerga. Het gaat er niet om dat de leiders dommer zijn dan elders, maar dit toont de complete impasse aan waarin de bourgeoisie van deze landen zich bevindt. Ze heeft niet de minste manoeuvreerruimte, ze is in feite een afspiegeling van de wereldbourgeoisie en van het ganse kapitalistische systeem die geen enkele oplossing meer te bieden hebben aan de mensheid.

“Het volk wil een nieuwe revolutie,” riepen de jonge werklazen uit Siliana. Maar als ‘revolutie’ alleen betekent een verandering van regering of regime, in afwachting van rauw opgepeuzeld te worden door de nieuwe machthebbers, of als het slechts betekent focussen op straatgevechten en confrontaties met deze of gene fractie van de bourgeoisie, zonder organisatie tegenover de professionele moordenaars die bewapend worden door

de grote mogendheden, dan is dit zelfs geen illusie meer, maar pure zelfmoord. Het is veelzeggend dat als de Egyptische en Tunesische bevolking erin slaagden het hoofd opnieuw op te richten, dan is dat omdat in hun midden een sterke arbeiderscomponent bestaat die duidelijk in 2011 op het voorplan trad in de vele stakingen. Maar zij moet er op letten zich niet te laten meeslepen door de vele illusies die de anti-islamieten en/of pro-anti-liberalen van allerlei slag spuien. De voortzetting van de stakingen toont inderdaad de potentiële kracht van het proletariaat om zijn levens- en werkvoorwaarden te verdedigen en deze enorme moed moet begroet worden.

... zolang de strijd zich niet ontwikkelt in de centrale landen

Deze gevechten kunnen echter geen reëel vooruitzicht bieden zolang ze geïsoleerd blijven. Wij hebben ook in 1979, in Iran, een reeks indrukwekkende opstanden en stakingen gezien, die de sterkte van de proletarische reacties aantoonde. Maar doordat ze opgesloten bleven in een nationaal kader bij gebrek aan perspectieven en aan rijping van de arbeidersstrijd op wereldvlak, werden ze verstikt door de democratische illusies en in het keurslijf gedrongen van de confrontaties tussen burgerlijke klikken. Op de schouders van het westerse proletariaat, gezien zijn ervaring en concentratie, rust de verantwoordelijkheid om een echt revolutionair perspectief aan te wijzen. De beweging van de Indignados in Spanje en de Occupy-bewegingen in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië hebben zich expliciet beroepen op de continuïteit met de opstanden in Tunesië

TUNESIË, EGYPTE

en Egypte, op hun immense moed en ongelooflijke vastberadenheid. De kreet van de “Arabische lente”, “We zijn niet meer bang” moet daadwerkelijk een bron van inspiratie vormen voor het gehele wereldproletariaat. Maar alleen het opdringen van de arbeidersvergaderingen in het hart van het kapitalisme, tegen de aanvallen van het kapitalisme in crisis, kan een baken betekenen dat ons brengt naar een alternatief dat kan leiden naar de werkelijke omverwerping van dit systeem van uitbuiting, dat ons steeds dieper meesleurt in ellende en barbarij. De arbeidersklasse mag het werkelijke gewicht dat ze vertegenwoordigt in deze maatschappij niet onderschatten, niet enkel door haar plaats in het productieproces, maar vooral ook door het perspectief dat ze betekent voor de ganse samenleving en voor de toekomst van de wereld. Als de arbeiders van Egypte en Tunesië zich niet mogen laten misleiden door de illusies van de burgerlijk democratische ideologie, dan is het ongetwijfeld ook de verantwoordelijkheid van de arbeiders van de centrale landen om hen de weg te tonen. Het is meer bepaald in Europa dat de proletariërs de langste ervaring hebben in de confrontatie met de burgerlijke democratie en met de meest verfijnde valstrikken waartoe ze in staat is. Daarom moeten zij de vruchten plukken van deze historische ervaring en hun bewustzijn op een hoger niveau dan vandaag tillen. Door hun eigen strijd te ontwikkelen als revolutionaire klasse, zullen ze het huidige isolement doorbreken van de wanhopige gevechten die vele regio's in de wereld treffen. Op deze manier zullen zij ook aan de gehele mensheid de hoop teruggeven op de mogelijkheid om een nieuwe wereld op te bouwen ■ Wilma / 15.1.2013

TUSSENKOMST IN MALI

(vervolg van pagina 1)

Van Libië tot Mali, van de Ivoorkust tot Algerije, de chaos wordt algemeen

“Onmogelijk (...)om niet te zien dat de recente staatsgreep (in Mali) een bijkomstig effect is van de rebellies in het Noorden, die zelf het gevolg zijn van de destabilisatie van Libië door een westerse coalitie die verwonderlijk genoeg, geen enkele gewetenswroeging of gevoel van verantwoordelijkheid toont. Moeilijk ook om niet de kaki harmattan (oostelijke Afrikaanse woestijnwind) te zien die over Mali waait, nadat het is voorbij gegaan bij zijn Ivoiraanse, Guineese, Nigeriëse en Mauritaniaanse burens” (Courrier international van 11 april 2012). Inderdaad, meerdere gewapende groepen vochten aan de zijde van Kadhafi en bevinden zich nu in het noorden van Mali en elders met hun wapens, nadat zij de geheime Libische wapenvoorraden hebben leeggeroofd. Echter ook in Libië kwam de “westerse coalitie” zagezegd tussen beide om orde en gerechtigheid te brengen, voor het welzijn van de Libische bevolking... Vandaag ondergaan de onderdrukten van deze regio in de wereld dezelfde barbarij en de chaos breidt zich steeds verder uit. Zo wordt Algerije vandaag zelf gedestabiliseerd door deze oorlog in Mali. De Algerijnse machthebbers speelden een dubbel spel sinds het begin van de Malinese crisis, zoals twee significante feiten het hebben bewezen: enerzijds de open “onderhandeling” met bepaalde islamistische groepen, waarbij sommigen zelfs werden toegelaten om zich te bevoorraden met grote volumes brandstof op hun grondgebied ter gelegenheid van hun offensief voor de verovering van de stad Konna onderweg naar Bamako; anderzijds gaf Algiers toelating aan de Franse vliegtuigen om zijn luchtruim te gebruiken om de jihadistische groepen te bombarderen in het noorden van Mali. Deze tegenstrijdige houding en het gemak waarmee de elementen van de AQMI (Al-Quaida Magreb Islamic) toegang kregen tot de meest “beveiligde” industriële site van het land, tonen aan hoe de raderen van de staat en de maatschappij het karakter van ontbinding vertonen. De toenemende implicatie van Algerije, in het zog van de andere staten van de Sahel, kan enkel het lopende proces van ontbinding versnellen.

Al deze oorlogen tonen aan dat het kapitalisme in een uiterst gevaarlijke spiraal zit, die het voortbestaan zelf van de mensheid in gevaar brengt. Hele zones van de wereld verzinken hoe langer hoe meer in de chaos en de barbarij. De woestheid van lokale folteraars (krijgsheren, clan chefs, terroristische bendes...) wisselt af met de wreedheden van de imperialistische figuren (kleine en middelgrote staten) en de verwoestende kracht van de grote naties. Ieder is tot alles in staat om zijn miserabele en pathetische belangen te verdedigen, tot elke intrige, tot elke slag onder de gordel, tot elke manipulatie, tot elke misdaad, tot elke gruweldaad.... Het constant wisselen van allianties geeft het geheel de allures van een macabere dans. Dit wegwijnend systeem zal blijven ineen storten, de oorlogszuchtige conflicten zullen blijven uitbreiden en steeds meer regio's van de wereld treffen. Een kamp kiezen in naam van het minste kwaad is meewerken aan deze dynamiek die als enige afloop de dood van de mensheid zal hebben. Er is maar één realistisch alternatief, één enkele manier om uit dit hels raderwerk te komen: de massale en internationale strijd van de uitgebuiten voor een andere wereld, zonder klasse noch uitbuiting, zonder miserie noch oorlog ■

Amina / 15.02.2013

NEDERLAND IN ZWAAR ECONOMISCH WEER

Nederland is een van de vier overblijvende landen in de Eurozone die een AAA score krijgt voor de betrouwbaarheid van haar economie. Dit is nogal paradoxaal in de zin dat het land tezelfdertijd een totale schuld (private en openbare schuld) kent die een van de hoogste ter wereld is. Wat de verhouding betreft van deze schuld met het Bruto Nationaal Product (BNP), staat Nederland op de derde plaats in de wereldranking van landen met de zwaarste globale schuld. Met een totale schuld die 3,9 maal haar BNP (392%) bedraagt in 2011, wordt het alleen door Groot-Brittannië (469% van het BNP) en Japan (459%) voorafgegaan.

An Embarrassment of Debt

Gross debt-to-income ratio in 2010 of households in selected euro-zone countries

Netherlands	249.5%	
Portugal	128.6	
Finland	102.1	
All euro zone	98.5	
Germany	88.9	
France*	78.3	
Italy	65.9	

*2009 figure; 2010 not yet available; Source: Eurostat

En ook de economische productie blijft haperen. Nederland doet hier slechter dan de rest van de Europese Unie : zo kromp de economie tijdens de twee laatste kwartalen van 2012 respectievelijk met 1% en 0,2% (-0,1% en -0,6% voor de ganse EU), waardoor het opnieuw in een recessie terechtkomt (DM, 15.02.2013). Voor de investeringen werden getroffen door de aanhoudende laagconjunctuur : zij daalden in 2012 met 5,2% en dit is vooral zo in vastgoed en infrastructuur.

De zware schuldenlast

In de loop van 2011 is de openbare schuld van de Nederlandse Staat, de publieke sector en van de steden en gemeenten opgelopen tot 66,2 % van het BNP. De totale openbare schuld zou einde 2012 oplopen tot 70% van het BNP.

Na landen zoals Denemarken en Zweden scoort Nederland ook boven de indicatieve veiligheidsdrempel van de indicator opgezet door de Europese commissie (Februari 2012) m.b.t. de omvang van de openbare schuld en van de privé schuldenlast en het verlies van exportmarkten,. Met een schuldenlast in de privésector van om en bij de 250%, overtreft Nederland ruimschoots de veiligheidsgrens van 160% van het BNP. De hoofdschuldigen hiervoor zijn de woonkredieten, waarvan de omvang met meer dan 7% gestegen zijn sedert 2000, omdat de leners alsm

meer gebruik gemaakt hebben van de toegelaten belastingaftrek op hypothecaire interesten.

Dit leidt ook tot zware spanningen bij de Nederlandse banken, zoals begin februari nog bleek met SNS Reaal, de vierde grootste bank van Nederland, die in zeven maanden genationaliseerd moest worden door de overheid omdat ze dreigde te kapiteel door de zware verliezen van haar vastgoedochter Property Finance (Het Nieuwsblad, 02.02.2013).

De druk op de pensioenfondsen

De financiële situatie van de meer dan 500 private pensioenfondsen in Nederland blijft zeer problematisch. Tijdens de laatste twintig jaar, werden de regels voor de uitkeringen ten gunste van de werkers ongeveer vijf maal herzien. Dat heeft niet belet dat een belangrijk percentage van deze fondsen nog steeds belangrijke structurele financiële problemen kent. De recente veranderingen in de reglementering, doorgevoerd door de nieuwe regering, zijn er niet in geslaagd deze situatie te stabiliseren. Ongeveer 20% van deze instellingen worden nog steeds geconfronteerd met financiële problemen van zulke aard dat ze dreigen bankroet te gaan. Tenzij ze hun financiële situatie kunnen verbeteren, wat niet te verwachten valt, zullen ze in elk geval de uitkeringen aan de werkers moeten reduceren tussen de 5% en de 10% vanaf april 2013.

De Nederlandse pensioenfondsen moeten hun uitkeringen reduceren want de combinatie van de dalende beursrendementen sedert de financiële crisis, de ongewoon lage interestvoeten en de snelle verlenging van de levensverwachting hebben hun eigen middelen doen dalen tot een ondraaglijk niveau. Volgens peilingen begin 2012 heeft een bedienende op tien niet het minste vertrouwen in de pensioenfondsen. Volgens dezelfde peilingen, heeft ook meer dan de helft (55%) van deze Nederlandse bedienenden weinig vertrouwen in het eigen pensioenfonds. Zij zijn alsm

De werkloosheid

Tijdens het laatste jaar is de werkloosheid in Nederland gestegen van 450.000 naar 550.000 eenheden. De laatste drie maanden steeg het gemiddeld met 13.000 nieuwe werklazen per maand. We weten echter dat de bourgeoisie constant de werkloosheidscijfers manipuleert. Hoeveel arbeiders zijn er dan werkelijk werkloos in Nederland ?

Eerst en vooral stelt de Hollandse bourgeoisie dat al wie een (meestal ook flexibele) job van minstens 12 uur/ week heeft, niet werkloos is. Als je daarenboven het aantal werklazen telt die in de ziekenzorg zitten, een gehandicapten statuut gekregen hebben of van een sociale uitkering leven, dan kan je gemakkelijk een miljoen mensen meer bij de werkloosheidscijfers rekenen. Met andere woorden, men kan er dus van uitgaan dat ten minste een kwart (25%) van de Nederlandse beroepsbevolking feitelijk werkloos is.

(vervolg van pagina 8)

gespijkerd zijn of helemaal ontbreken: hier in deze dievenwijk, zijn deuren zelfs overbodig, omdat er niets te stelen valt. Overal liggen hopen vuilnis en as, terwijl de voor deur uitgestorte vuile vloeistoffen zich verzamelen in stinkende plassen. Hier wonen de allerarmsten, de slechts betaalde arbeiders, samen met dieven, schavuiten en slachtoffers van de prostitutie in een bonte mengeling doorheen. De meesten zijn leren of nakomelingen van leren en diegenen, die zelf nog niet zijn ondergegaan in de poel van de morele ontreddering die hen omgeeft, zinken elke dag dieper weg en verliezen dagelijks steeds meer de kracht om de demoraliserende invloeden van nood, vuiligheid en slechte omgeving te weerstaan.” (4) In de nieuwe fabriekssteden trokken de industriële en speculanten huizen op, die slecht gebouwd en overbevolkt waren, met gebrekkige verluchting. Binnen een paar jaren waren de meesten tot sloppen verworven, die desalniettemin winst hadden opgeleverd. Vertrekkend van deze en vele andere beschrijvingen van de leefomgeving ging Engels over tot het beschouwen van de gevolgen voor de fysieke en mentale gezondheid van de bewoners. Hij toonde het verband aan tussen sterfte, slechte gezondheid en armoede, onderzocht de armoedige kwaliteit van de lucht die werd ingeademd door de arbeidersklasse, het gebrek aan opvoeding van hun kinderen, en de willekeurige brutaliteit van de omstandigheden en reguleringen van de tewerkstelling.

Het patroon dat was ingezet door Groot-Brittannië werd snel opgevolgd door andere landen als Frankrijk, Duitsland en Amerika, van zodra die geïndustrialiseerd werden. Overal waar het kapitalisme zich ontwikkelde, werd de werkende klasse gehuisvest in sloppen. In de meeste grote steden waren de arbeiderswijken plaatsen van armoede, vuilnis en ziektes, waaruit de nieuwe bourgeoisie de weelde zoog. Die maakte het haar mogelijk om comfortabel te leven en te moraliseren al naargelang haar uiteenlopende smaken over de immoraliteit en de waardeloosheid van de arbeidersklasse.

Burgerlijke oplossingen voor de woningnood

In *Het woningvraagstuk*, gepubliceerd 27 jaar na *De toestand van de arbeidersklasse in Engeland*, erkent Engels dat sommige van de ergste sloppen die hij beschreven had, waren opgedoekt. De voornaamste reden ervoor was dat de bourgeoisie zich realiseerde dat de dood en ziekte die heerste op deze plaatsen niet alleen de arbeidersklasse verzwakten, en dus de bron van hun winsten, maar ook hun eigen gezondheid bedreigde: “Cholera, tyfus, tyfeuze koorts, pokken en andere gevaarlijke ziekten verspreiden hun bacillen in de pestilente lucht en het vergiftigde water van deze arbeiderswijken. (...) De kapitalistische overheersing kan zich

niet ongestraft het genoeg veroorloven om epidemische ziekten onder de arbeidersklasse te laten ontstaan; de gevolgen slaan op haar zelf terug en de engel des doods houdt in haar rijen even meedogenloos huis als in de rijen der arbeiders” (5) In Groot-Brittannië resulteerde dit in officiële inspecties die zich, zoals Engels aanstipte, onderscheidde door hun accuraatheid, volledigheid en onpartijdigheid in vergelijking met Duitsland, en dat de weg plaveide voor wetgeving die de ergste excessen begon aan te pakken.

Dit was het tijdperk waarin rioolstelsel en watervoorzieningen werden gebouwd in de steden en grootsteden in Groot-Brittannië. Al sproot de stimulans voor deze hervormingen specifiek voort uit het eigenbelang van de bourgeoisie en meer indirect vanuit de druk van de arbeidersklasse en de noodzaak om de groeiende complexiteit van de maatschappij te besturen, toch was de mogelijkheid om deze te verwezenlijken te danken aan de onmetelijke rijkdom die werd voortgebracht door het kapitalisme. Engels stipt aan dat de belangen van de bourgeoisie op dit vlak niet alleen verbonden zijn met zaken van openbare gezondheid maar ook met de nood aan het bouwen van nieuwe zakenpanden op centrale locaties, aan het verbeteren van het transport door de spoorwegen door te trekken tot in het centrum van de steden en het aanleggen van nieuwe wegen, en ook wegens de noodzaak om de arbeidersklasse makkelijker te controleren. Dit laatste was een bijzon-

dere zorg geworden in Frankrijk, na de Parijse Commune en het monddie uit in het aanleggen van brede lanen die nog steeds karakteristiek zijn voor deze grootstad.

Toch gaat Engels verder met het argumenteren dat dergelijke hervormingen de woningnood niet oplossen: “In werkelijkheid heeft de bourgeoisie slechts één methode om het woningvraagstuk op haar manier op te lossen – dat wil zeggen, het probleem op zo’n manier op te lossen dat de oplossing het probleem opnieuw oproept” (6) Hij geeft het voorbeeld van een deel van Manchester, ‘Klein Ierland’ genoemd, dat hij beschrijft in *De toestand van de arbeidersklasse in Engeland*. Dit gebied dat “de schande van Manchester” was, “is lang geleden verdwenen en op die plaats staat nu een spoorwegstation”. Maar toen kwam aan het licht dat Klein Ierland “alleen maar verplaatst was van de zuidkant naar de noordkant van Oxford Road”. (7) Hij besloot “Dezelfde economische noodzaak, die ze op de ene plaats deed ontstaan, doet ze ook op de volgende ontstaan. Zolang de kapitalistische productiewijze blijft bestaan, is het dwaasheid te hopen op een afzonderlijke oplossing van het woningvraagstuk of welk ander maatschappelijk vraagstuk dan ook, dat het lot van de arbeiders treft”. (8)

Verdere ontwikkelingen in Groot-Brittannië schijnen dit uiteindelijk te weerleggen aangezien de sloppen uit de

19^e en het begin van de 20^e verdwenen zijn. De Eerste Wereldoorlog eindigde echter met een tekort van 610.000 huizen en vele vooroorlogse sloppen bleven onaangeroerd. In de nasleep van de oorlog werd aan de lokale overheden de toelating gegeven om de sloppen op te ruimen en huurhuizen te bouwen. Tussen 1931 en 1939 werden meer dan 700.000 huizen gebouwd, en werden vier vijfden van de sloppenbewoners opnieuw gehuisvest. (9) Vele van deze nieuwe huizen werden gebouwd in grote woonwijken aan de rand van de grootsteden waaronder Liverpool, Birmingham, Manchester en Londen. Sommige plaatselijke overheden experimenteerden met het bouwen van appartementsblokken. Deze inspanningen zonken echter in het niet bij de twee en een half miljoen huizen die op de private markt werden gebouwd en verkocht aan de middenklasse en de arbeiders die het beter stelden. Desondanks kwam er geen einde aan de sloppen en ernstige overbevolking bleef een algemeen verschijnsel in vele arbeiderswijken. De Tweede Wereldoorlog betekende een terugval, aangezien de woningbouw stilviel en de binnensteden blootstonden aan de bombardementen. De naoorlogse periode was getuige van het grootste huisvestingsprogramma ooit in de Britse geschiedenis, dat werd op touw gezet door de staat. Het bereikte zijn hoogtepunt onder de Tory-regering van het einde van de jaren 1950, toen jaarlijks meer dan 300.000 gemeentewoningen werden gebouwd. De bouw van grote torenflats was een opvallend kenmerk van die tijd. Er werd ook steun verleend aan de private bouw en tegen 1975 waren 52,8% van de woningen privaat eigendom, tegenover 29,5% in 1951 (privaat gehuurde woningen vielen terug van 44% naar 16% in dezelfde periode). (10)

Toch waren deze ontwikkelingen het product van hun tijd en weerspiegelen de heersende economische toestand. In Groot-Brittannië en andere kapitalistische grootmachten, maakte de naoorlogse periode substantiële veranderingen mogelijk in de huisvesting. De naoorlogse boom die gebaseerd was op heel aanmerkelijke verbeteringen in de productiviteit die volgden op de vernietigingen van de oorlog, gaf de staat de middelen om uitgaven te verhogen op uiteenlopende terreinen, huisvesting inbegrepen. Zoals wij al eerder aanstipten, waren sommige belangrijke arbeiderswijken in steden die productiecentra waren geweest, vernield of beschadigd door de bombardementen. De industrieën die zich na de oorlog ontwikkelden, zoals de automobielsector, leidde tot de bouw van nieuwe fabrieken, die dikwijls buiten de oude concentraties stonden. Dit vereiste de bouw van woongelegenheden voor de arbeiders. Ook was er een politiek motief om tegemoet te komen aan de sociale noden om het risico te verlagen op onrust als gevolg van de oorlog. Op dit vlak trok de staat de les uit het fiasco van de politiek van ‘Huizen voor de Helden’, die werd afgekondigd na de Eerste Wereldoorlog, een fiasco dat bijdroeg tot het diskrediet van de naoorlogse regering van Lloyd George.

Toch bereikte de naoorlogse boom grote delen van de wereld niet. Dit gold ook voor sommige landen in het westen, zoals Ierland waar ernstige armoede en sloppen bleven bestaan tot de economische boom van de jaren 1980. En vooral, het betrof hier wat de ‘Derde Wereld’ genoemd werd, die voor het grootste deel sloeg op die continenten en landen die onderworpen waren aan de imperialistische heerschappij van de belangrijkste kapitalistische landen.

Kortom, het grootste deel van de wereld. Vanuit dit perspectief bekeken, werden Engels’ argumenten niet enkel bevestigd maar bevestigd op een schaal die hij zich niet had kunnen voorstellen.

Huisvesting in het laatkapitalisme

De huidige globale situatie is het gevolg van de structurele crisis van het kapitalisme die verantwoordelijk is voor zowel de open recessies als de booms van de laatste 30 tot 40 jaar, met inbegrip van de verbazingwekkende niveaus van groei in China, India en een aantal andere landen. Deze periode heeft een nieuwe vorm gegeven aan de hele wereld en zijn volledige analyse gaat ver voorbij het toepassingsgebied van dit artikel. Voor vele van links is dat een gevolg van de triomf van het neoliberalisme met zijn doctrines betreffende het afzwakken van de staat en de steun aan de private onderneming. Dit wordt vaak voorgesteld als een ideologische gebaseerde strategie en de crisis van 2007 als iets wat zij hebben veroorzaakt. Terwijl de kritiek van het neoliberalisme en de globalisering aspecten kunnen beschrijven van de veranderingen die hebben plaatsgegrepen in de globale economie, het tendert om het wezenlijke punt te missen, namelijk dat deze omvorming het resultaat is van het antwoord van het kapitalisme op de economische crisis. Het is het resultaat van het ontplooiën van de inherente wetten van het kapitalisme, eerder dan het resultaat van een ideologie. Dit verbindt de toestand van de oude hartlanden en de periferie, in de Derde Wereld en in de eerste, in de landen die een economische groei doormaken en deze waar dat niet het geval is. Het woningvraagstuk wordt door deze ontwikkelingen overal opnieuw gesteld.

Vandaag zijn er een miljard mensen die in krottenwijken leven en de meerderheid van de wereldbevolking woont nu in steden. De aantallen blijven groeien en de krottenwijken die steden van elke mogelijke omvang in deze landen omringen, zwellen steeds meer aan. De meeste van deze krottenwijken bevinden zijn in de Derde Wereld, en in mindere mate, in delen van het oude Oostblok (die voorheen de Tweede Wereld genoemd werd). Dit is een nieuwe situatie. In het boek *Planet of Slums*, gepubliceerd in 2006, argumenteert de schrijver Mike Davis: “De meeste van de hedendaagse megasteden uit het zuiden delen een gemeenschappelijk traject: een regime van vrij langzame, zelfs achtergebleven groei, dan een plotse versnelling naar een snelle groei in de jaren 1950 en 60, met migranten uit het platteland, die beschutting zochten in krottenwijken aan de stadranden” (11) De trage of vertraagde groei in vele van deze steden was een gevolg van hun status als kolonies van de grootmachten. In India en Afrika voerden de Britse koloniale heersers wetten door om te verhinderen dat de oorspronkelijke bevolking zou verhuizen van het platteland naar de stad en ook om de bewegingen en het leven te controleren van die in de steden. Het franse imperialisme legde gelijkaardige beperkingen op in die delen van Afrika die onder zijn controle stonden. Het lijkt logisch om deze beperkingen te zien als verbonden met de status van veel van deze landen als leveranciers van grondstoffen voor hun koloniale meesters. Nochtans, zelfs in Latijns-Amerika, waar de koloniale hand aantoonbaar minder streng was, zou de lokale bourgeoisie zich eveneens verzetten tegen de plattelandsmannen en -vrouwen die de steden binnendrongen. Zo werd er in de jaren 1940 hardhandig opgetreden tegen de krakers die naar de stedelijke centra trokken zoals in Mexico

Stad, als resultaat van de politiek van lokale industrialisering om de invoer te vervangen.

Dit veranderde toen het kolonialisme eindigde en het kapitalisme steeds meer globaal werd. Steden begonnen in omvang en aantal te groeien. In 1950 waren er 86 steden in de wereld met een inwonersaantal van meer dan één miljoen. Tegen 2006 was dit aantal al 400 en tegen 2015 voorziet men dat het zal stijgen tot 550. De stedelijke centra hebben het grootste deel van de globale bevolkingstoename van de recente decennia opgeslorpt en de stedelijke arbeidskrachten bedroegen in 2006 tegen de 3,2 miljard. (12) Dit laatste punt benadrukt het feit dat in landen als Japan, Taiwan en meer recent India en China, deze groei verbonden is met de ontwikkeling van de productie. Een gevolg van globale betekenis is dat meer dan 80% van het industrieproletariaat nu buiten West-Europa en de VS leeft. In China zijn honderden miljoenen boeren van het platteland naar de steden gestroomd, hoofdzakelijk in die kuststreken waar de meeste industrialisering heeft plaatsgevonden; en honderden miljoenen zullen kennelijk nog volgen. Tegen 2011 bestond de meerderheid van de Chinese bevolking uit stedelingen. (13)

Dit kan de indruk wekken dat het proces, dat wij in de 19^e eeuw zagen, zich verder zet; dat de vroegere chaotische ontwikkeling zal vervangen worden door een meer geleidelijke vooruitgang in de waarde van de productieketen met als resultaat stijging van de lonen, de welvaart en de binnenlandse markten. Dit wordt gebruikt om het argument te ondersteunen dat het kapitalisme dynamisch en progressief blijft en dat het allengs de armen uit de armoede zal verheffen, de hongerenden zal voeden en de krottenbewoners zal huisvesten.

Nochtans is dit niet het volledige verhaal van de huidige periode. In vele andere landen is er geen verband tussen de ontwikkeling van de steden en de krottenwijken die hiermee gepaard gaan, en de ontwikkeling van de productie. Dit kan worden nagetrokken door de grootte van de bevolking en de BBP (Bruto Binnenlands product) te vergelijken. Zo komt Tokio als eerste qua bevolking en BBP, Terwijl Mexico dat het tweede grootst is qua bevolking niet voorkomt in de top tien qua BBP. Dat geldt ook voor Seoul, dat het vierde grootst is qua bevolking, maar evenmin voorkomt in de top tien qua BBP. Londen echter, dat zesde was qua BBP, is pas 19^e qua bevolking. (14) De bevolkingsaanwas in deze steden lijkt eerder een gevolg van ruimere economische veranderingen, zoals de reorganisatie van de landbouw om tegemoet te komen aan de vereisten van de internationale markt en de schommelingen van de prijs van de grondstoffen enerzijds en aan het vaak met elkaar verbonden effect van oorlog, ‘natuur’ rampen, hongersnood en armoede anderzijds. In sommige steden zoals Mumbai, Johannesburg en Buenos Aires heeft er een des-industrialisering plaatsgegrepen. Davis legt ook de nadruk op de neo-liberale politiek van het IMF (Internationaal Muntfonds), dat een speciale rol speelt in dit proces en in de verarming van velen die zijn ‘hulp’ en ‘raad’ ontvangen.

De gevolgen zijn te zien in de sloppenwijken die vele steden in het zuiden omringen. Terwijl de grootsteden de krantkoppen halen, leeft de meerderheid van de stedelijke armen in tweederangs-steden, waar vaak weinig, zonet geen, belangstelling voor is. De verslagen over de levensomstandigheden van de inwoners van deze krottenwijken, die behandeld worden in *Planet of Slums*, is

zaakt de woningnood

een weerspiegeling van Engels’ analyse. In de binnensteden zitten de armen niet alleen opeengepakt in oude huizen en de nieuwe gebouwen die voor hen door de speculanten zijn neergepoot maar ook op kerkhoven, over rivieren, en zelfs op straat. Nochtans leven de meeste van de bewoners van de krottenwijken aan de rand van de steden, vaak op grond die vervuild is of risico loopt op een milieuramp of op een of andere manier onbewoonbaar is. Hun huizen zijn gemaakt van overschot van hout en oude plastic folie, dikwijls zonder sanitair en ten prooi aan uitzetting door de bourgeoisie en uitbuiting en geweld vanwege verscheidene speculanten, afwezige huiseigenaars en criminele bendes die de buurt controleren. In sommige streken slagen de krakers er in om wettelijk eigendom te verwerven en lukt het hen om van de stadsautoriteiten basisvoorzieningen te verkrijgen. Overal zijn ze onderworpen aan uitbuiting.

Zoals in het Engeland van de 19^e eeuw valt er geld te slaan uit de ellende. Grote en kleine speculanten stampen gebouwen uit de grond, soms legaal, soms illegaal, en ontvangen huurgelden, die in verhouding tot de ruimte die verhuurd wordt, vergelijkbaar is met de duurste stadsappartementen van de rijken in de binnensteden. Het gebrek aan voorzieningen biedt andere mogelijkheden, zelfs het verkopen van water. De bewoners van deze krottenwijken worden verdeeld en onderverdeeld. Sommigen die een keet huren verhuren nog kamers aan iemand die nog armer is. Sommigen hebben jobs die min of meer precair zijn, anderen schrapen een bestaan uit kruimelhandel of verlenen diensten aan hun medebewoners. De massa van proletariërs, half-proletariërs, ex-boeren enzovoort vormen een arbeidsreserveleger dat helpt om de arbeidskosten laag te houden, op regionaal, nationaal en uiteindelijk globaal vlak. Zij vormen ook een bedreiging voor de kapitalistische orde en zijn een doorn in het oog van de bourgeoisie, net zoals de bewoners van de krottenwijken van Groot-Brittannië in de 19^e eeuw.

De bourgeoisie blijft proberen om de woningnood, die uit haar maatschappij voortspruit, ‘op te lossen’. Vandaag, net zoals in het verleden, wordt dat altijd bepaald door wat te verzoenen valt met de belangen van het kapitalistische systeem en van de bourgeoisie daarin. Enerzijds zijn er pogingen geweest om het probleem eenvoudigweg met de bulldozer op te ruimen. Zo werden miljoenen armen, hetzij arbeiders, ex-boeren, kruimelhandelaars of verschoppelingen, uitgedreven, om hen dan te dumpen in nieuwe krottenwijken, of in volle platteland, onttrokken aan de ogen, de oren en de neuzen van de rijken. Anderzijds is er een hele bureaucratie gegroeid die zich bezig houdt met het oplossen van de woningnood, met inbegrip van het IMF, de Wereldbank, de VN en ook van internationale en lokale Ngo’s; maar steeds mooi binnen de perken van het kapitalisme. Op die manier komt de nieuwe huisvesting dikwijls ten goede aan de kleinburgerij en die arbeiders die het beter stellen, die de juiste contacten hebben of die steekpenningen of de huishuur kunnen betalen, eerder dan aan diegenen voor wie het, op papier dan toch, voor bedoeld was. Een prioriteit is gewoonlijk het laag houden van de kosten, wat uitmondt in op barakken lijkende huizenblokken of het verbouwen van de krottenwijken zonder ze op te doeken. Bij dit laatste hebben een bijzonder ongewoon verbond gezien tussen de pseudo-radicalen die de armen ‘meer macht’ willen geven en de internationale kapitalistische instituten, zoals de

Wereldbank die een marktoplossing vinden dat het ondernemerschap en eigendom wil aanmoedigen.

Ook in Nederland is de woningnood ontzettend groot geweest en het is dit nog steeds!

Tenslotte is er de onuitsproken maar altijd aanwezige doelstelling om de uitgebuiten te verdelen via de gewone mix van coöptatie en repressie. Zo gaan groepen die beginnen met radicale eisen, dikwijls samenwerken met de heersende klasse van zodra zij een paar toegevingen hebben toegestopt gekregen. Bij sommige ideologen zijn er zelfs echo’s uit het verleden, zoals de idee dat de oplossing ligt in het ter beschikking stellen van landtitels van het land waarop de armen leven. Dit is een weerspiegeling van de idee die Engels had bestreden in het eerste deel van *Het woningvraagstuk*, dat gaat over de stelling van een volgeling van de anarchist Proudhon, dat men de arbeiders een landtitel moest geven van de eigendom waarin zij leefden, om het woningvraagstuk op te lossen. Engels toont aan dat deze ‘oplossing’ snel opnieuw tot het originele probleem zal leiden, aangezien er niets verandert aan de grondslag van de kapitalistische maatschappij dat “*de kapitalist in staat stelt de arbeidskracht van de arbeider te kopen volgens zijn waarde om er veel meer dan zijn waarde uit te onttrekken...*” (15)

In de oude kapitalistische hartlanden van West-Europa en de VS leidde de terugkeer van de open economische crisis tegen het einde van de jaren 1960 tot twee grote veranderingen die hun weerslag hadden op voorziening van huisvesting voor de werkende klasse. De eerste was de nood tot het verminderen van de uitgaven van de staat en vooral van het sociale loon die aan de arbeiders werden toegekend. Het tweede was het verschuiven van kapitaal van productieve investeringen naar speculatie, waarvan de opbrengsten hoger leken. Wij gaan ons hier toespitsen op Groot-Brittannië om dit te onderzoeken, net zoals wij dat deden bij het begin van het artikel, bewust van het feit dat de bijzondere vorm die het aanneemt verschilt van land tot land.

Het beperken van de staatsuitgaven leidde eerst tot een vertraging in het aantal, dat door de gemeenten werden gebouwd en dan, onder Thatcher, tot de verkoop van de voorraad gemeentewoningen en de beperking op de verdere bouw ervan door de lokale autoriteiten. Dit wordt veelvuldig voorgesteld als een voorbeeld van het Thatcher-dogma en het is inderdaad waar dat het voor een deel een ideologische campagne was om het privaat eigendom te promoten. Maar niets van dat alles begon met Thatcher. Wij hebben er al op gewezen dat er zowel onder Tory als onder Labourregeringen inspanningen gedaan werden om het privaat eigendom te promoten zowel voor als na de Tweede Wereldoorlog, voornamelijk via

belastingverlaging en aftrek van hypotheken. De verkoop van gemeentelijke huisvesting verminderde niet alleen de kapitaalkosten voor de bouw van woningen maar ook de uitgaven voor het onderhoud ervan, aangezien de nieuwe eigenaar er individueel voor verantwoordelijk was. De idee dat eigendom bezitten zou bijdragen tot het inperken van de dreiging vanuit de arbeidersklasse gaat nog verder terug. In *Het Woningvraagstuk*, citeert Engels een van de lofzangen van Dr. Emil Sax over de deugden van het landeigendom: “*Er is iets eigenaardigs aan het verlangen naar een eigen stuk grond dat de mens is aangeboren... Hiermee verkrijgt iedere mens een veilig houvast; hij is als het ware vast in de aarde geworteld... De arbeider, tegenwoordig hulpeloos aan de wisselvalligheden van de conjunctuur overgeleverd, voortdurend afhankelijk van zijn werkgever, zou daardoor tot op zekere hoogte uit zijn onzeker bestaan worden verlost; hij zou kapitalist worden... Hij zou dus uit de rijen der bezitlozen verheven worden tot de bezittende klasse* [MEW dl 4, p.488, citeert van Herr Sax, p. 63] ”. (16)

Financiële speculatie werd steeds koortsachtiger naarmate de strijd voor winstgevende opbrengsten intenser werd de laatste 40 jaar. De financiële deregulatie die kenmerkend was zowel voor Groot-Brittannië als de VS in de jaren 1980, maakte het de bourgeoisie mogelijk om meer complexe vormen van speculatie te ontwikkelen. In de jaren 1990 stroomde geld door naar een hele reeks nieuwe instrumenten die gebaseerd waren op de uitbreiding van het krediet naar steeds grotere delen van de arbeidersklasse. De ontwikkeling van de subprime-hypotheek in de VS was kenschetsend voor deze aanpak. Speculanten dachten dat zij veilig waren omwille van de complexe aard van de financiële instrumenten waarin zij aan het investeren waren en door de hoge classificatie die zij kregen van de rating-agentschappen, zoals Standard and Poor. De ineenstorting van de subprime-markt in 2007 ontmaskerde dit als een illusie, die het altijd al was, en was de grondslag voor de latere instorting die er op volgde, en wier gevolgen wij nu nog ondervinden. In Groot-Brittannië werden steeds grotere hypotheek aangeboden met steeds kleinere bijdragen en lossere financiële controle. Het resultaat was dat de hypotheek de meerderheid gingen uitmaken van de groei in persoonlijk krediet dat hielp om de ‘booms’ van 1990 en 2000 te ondersteunen (de langste periode in de naoorlogse groei zoals Gordon Brown gewoon was te onderstrepen).

De eerste huisvestingsbel barstte uit in 1990 en stortte velen in een negatief vermogen, wat neerkwam op een hoog niveau van terugnemingen [door de banken]. Deze keer slaagde de bourgeoisie er in om de weerslag zodanig te beperken dat er weinig terugnemingen waren. Toch is de huisvesting minder betaalbaar geworden als gevolg van een combinatie van blijvende stijgingen tijdens de bellen en het verstrakken van kredietverlening na 2007, met als resultaat dat vele jonge mensen het zich niet langer meer kunnen veroorloven om te kopen. Tegelijkertijd is de huurmarkt ook ingekrompen. Gemeentelijke voorziening is beperkt en wordt strikt gecontroleerd, met bekwaamheidscriteria die jonge mensen veroordelen tot kleine en schamele behuizing als ze al niet in een B&B zitten. De nieuwe beperking bij de uitkeringen voor Huisvesting zullen vele families dwingen om uit hun buurt weg te trekken of op straat gezet te worden, waarbij een van de weinige opties het kraken is van lege panden. Zo gaan wij terug naar af.

Het antwoord op het woningvraagstuk

Het woningvraagstuk, waarmee de arbeidersklasse en andere uitgebuite klasse in de hele wereld worden geconfronteerd, neemt heel verschillende vormen aan al naargelang het ene of andere land en zet dikwijls de slachtoffers van het kapitalisme tegen elkaar op. Tussen een jonge arbeider die genoodzaakt is tot het bezetten van land dat onderhevig is aan overstromingsgevaar of industrieel afval aan de rand van grootsteden zoals Beijing of Mumbai en een jonge arbeider die niet bekwaam verklaard wordt voor een gemeenteflat in Londen of niet in staat is om een hypotheek los te peuteren voor een woning in Birmingham, kan het lijken alsof er een onoverbrugbare kloof bestaat. Toch stelt zich voor alle arbeiders het vraagstuk van hoe te leven als een menselijk wezen, in een maatschappij die onderworpen is aan het uitpersen van winst uit velen door enkelen. En ondanks alle veranderingen in de vorm en de schaal van het vraagstuk blijft de inhoud dezelfde. Engels’ conclusie blijft net zo geldig vandaag als meer dan een eeuw geleden: “*In zo’n maatschappij is de woningnood geen toeval; ze is een noodzakelijk instituut en kan, samen met alle gevolgen voor*

de gezondheid, enz., alleen afgeschaft worden als de gehele maatschappelijke orde waar ze uit voortkomt wordt omgewenteld”. (17) ■

North / 11.01.2013

- (1) *The Guardian* / 03.12.2012. ‘Krakers zijn geen huizendieven’, Deel van de ideologische campagne, die werd opgeklopt om de anti-krakers wet te rechtvaardigen, waarbij op luidruchtige wijze gevallen betrokken werden van individuele huiseigenaars, die terugkeerden na een periode van afwezigheid en vaststelden dat hun huis gekraakt was.
- (2) Ibid.
- (3) F. Engels, *De Toestand van de arbeidersklasse in Engeland*, ‘De Grootsteden’, Progres Moskou, 1976, pp. 67-68.
- (4) Ibid. pp. 68-69
- (5) F. Engels, *Over het Woningvraagstuk*, Deel II, Hoe de bourgeoisie het woningvraagstuk oplost, Sunschrift 27, Nijmegen 1970, p. 45
- (6) Ibid. p.75
- (7) Ibid. p. 76
- (8) Ibid. p. 78
- (9) Zie: Stevenson *British Society 1914-45*, hoofdstuk 8, ‘Housing and Planning’, Penguin Books, 1984.
- (10) Zie: Morgan, *The People’s Peace. British History 1945-1990*, Oxford University Press, 1992
- (11) Davis, *Planet of Slums*, chapter 3, ‘*The treason of the state*’, Verso. Veel informatie dat volgt komt uit dit werk.
- (12) Ibid., chapter 1, ‘*The urban climacteric*’, p.1-2.
- (13) UN Habitat, *The state if China’s cities 2012/13*.
- (14) Davis, op. cit. p. 13
- (15) F. Engels, *Over het woningvraagstuk*, op cit. p. 20
- (16) F. Engels, *Over het woningvraagstuk*, op cit. p. 52
- (17) Ibid. p. 49

Crisis

- Discussiecyclus over de crisis (deel 2) : is de crisis plaatselijk en zijn er dus landen of beleidsvormen die er aan ontsnappen? <http://nl.internationalism.org/node/1016>
- De IKS heeft een cyclus van drie debatten georganiseerd omtrent de crisis. In de discussie legden wij de nadruk op de debaatcultuur en spoorden iedereen aan om zich in het debat te mengen. Wij onderstreepten dat het geen zaak is van experts, want de grote burgerlijke economische experts zelf hadden de crisis NIET zien aankomen. Voor ons is het belangrijk om naar degelijke argumenten te zoeken over de oorzaken van de steeds weerkerende en erger wordende symptomen van de crisis. Waarom lijkt het steeds duidelijker op een crisis van het kapitalisme als systeem, zowel op economisch, sociaal als politiek vlak? De vraag dringt zich op: hervorming of revolutie?

Klassenstrijd

- Pamflet Forddrama: de enige schuldige is het winstbejag. Uitbreiding en eenmaking is noodzakelijk en ook mogelijk. <http://nl.internationalism.org/node/1017>
- Ford-Genk, ooit een bedrijf met meer dan 10.000 werknemers, sluit haar deuren. Sinds de jaren 90 werd de tewerkstelling er systematisch afgebouwd en de productiviteit opgedreven. De lonen werden met 12% verminderd en toch valt het doek voor de 4.300 rechtstreekse werknemers. Daarbovenop worden duizenden werknemers uit de talrijke toeleveringsbedrijven getroffen. Het nieuwe sociaal drama is echter niet specifiek voor deze sector of provincie. De crisis treft alle sectoren en regio’s. Dat maakt de situatie juist zo dramatisch en uitzichtloos.
- Reactie van een lezer op het Fordpamflet: welke vorm van verzet dan wel? <http://nl.internationalism.org/node/1018>
- De aanleiding voor deze mail is die vanwege het, onlangs verschenen, pamflet over de

‘crisis van de automobielsector’. Ten eerste moet gezegd worden: Op de analyse van deze situatie in de automobielbranche is niets aan te merken. Wederom goed werk. Echter, het slotstuk van het pamflet: Het plan van aanpak, het elan, bleef (bewust?) vaag. Als gijzelingen, sabotage, blokkade, etc. niét de vormen tot antikapitalistisch verzet zijn, wát dan wel?

Imperialisme

- Israël-Palestina: de imperialistische oorlog gijzelt de bevolking. <http://nl.internationalism.org/node/1014>
- Eens te meer werd Gaza bedolven onder de Israëlische raketten. De verlamdende angst die elke dag heerst in Gaza, begint nu ook voelbaar te worden in de voornaamste Israëlische steden. Beide bevolkingen zijn het slachtoffer van een voortdurende oorlog – niet alleen onder de vorm van raketten en bommen, maar ook omdat ze gedwongen worden de groeiende last te dragen van een door de oorlogsnoden verminkte economie. Bovendien drijft de economische wereldcrisis tot nieuwe maatregelen, die de levensstandaard zullen beperken.

- Internationalisme als antwoord op de Koerdische problematiek. <http://nl.internationalism.org/node/1024>
- Begin augustus 2012 werd in Zwitserland een Internationale Anarchistische Ontmoeting gehouden. Een van de sprekers was een woordvoerder van de Federatie van Koerdische Associaties in Zwitserland (Fekar). Volgens de spreker zou de PKK zijn afgestapt van een ‘proletarische oriëntering’ en van een model van een onafhankelijke nationale staat met een eigen regering, en dus van een autoritaire staatsvorm. Uit deze bijdrage van de IKS mag duidelijk zijn dat de PKK, hoe mooi de spreker het ook voorstelt, nog steeds niets te maken heeft met de strijd voor de emancipatie van de mensheid en haar bevrijding uit het juk van de klassenmaatschappij.

FABRIEKSBRAND IN BANGLADESH

Waarom moesten zoveel arbeiders levend verbranden?

Opkomende economieën: sterven voor de winst

Er wordt vandaag in allerlei soorten burgerlijke media over de hele wereld veel gepraat over de glorie en de heropleving van de ‘opkomende’ landen en hun economie. Zonder ophouden blijven de media onderstrepen dat deze landen de nieuwe locomotief van de kapitalistische wereldeconomie blijken te zijn. Aanhoudend wordt hun betekenisvolle rol voor een oplossing van de steeds verder aanzwellende crisis van het wereldkapitalisme benadrukt. Er is ook sprake van het verplaatsen van het evenwicht van het economisch potentieel en belang naar de opkomende landen zoals China, India, Brazilië, enz. Deze landen krijgen steeds meer belang voor het wereldkapitaal.

Maar het wordt voor de bourgeoisie voortdurend moeilijker om het masker over haar aangeboren schijnheiligheid op te houden. Dag na dag trekken de materiële voorwaarden van het wereldkapitaal dit masker verder aan flarden. Zijn onmenselijke interne werkelijkheid wordt in toenemende mate blootgesteld. De bourgeoisie, met haar geleerden en allerlei andere pleitbezorgers, blijft zonder verpozen opscheppen over haar humanitaire inzet en haar verwezenlijkingen inzake de verdediging van de rechten van de mens en de menselijke waardigheid overal ter wereld. Maar wellicht zijn deze rechten en waarden niet bedoeld voor de werkende klasse! Voor de bourgeoisie ziet het er naar uit dat de arbeiders niets meer zijn dan onderdelen in de machine van de warenproductie voor meer winst!

Toppunt van schijnheiligheid onmaskerd!

Ondanks al die burgerlijke propaganda, haar opschepperij en hoge aanspraken, brak op 24 november 2012 een verwoestende brand uit bij Tazreen Fashions, de grootste kledingfabriek in Bangladesh. Deze fabriek ligt vlakbij de hoofdstad van het land. Volgens officiële rapporten stierven 112 arbeiders de verbrandingsdood in deze vuurhaard. Maar deze misdaad van het kapitalisme in Bangladesh werd op alle mogelijke manieren een handje toegestoken door de zogenaamde ‘beschaafde’ en ontwikkelde delen van het wereldkapitaal. De realiteit van de ramp en het aantal slachtoffers zijn zeer waarschijnlijk veel hoger en zullen anders uitvallen dan de officiële ramingen, cijfers en rapporten. De ambtenaren van de brandweer hebben vastgesteld dat het negen verdiepingen hoge fabrieksgebouw geen geldige veiligheidsvergunning had en enkel toestemming had voor drie verdiepingen.

Een hoge onderzoekscommissie van de regering kwam tot het besluit dat het een geval van ‘misdadig opzet’ was. De leider van deze commissie vertelde aan Press Trust of India (PTI) dat de arbeiders werd gezegd binnen te blijven voor een ‘brandoefening’ en daarom in de verschrikkelijke brand omkwamen. Volgens hem *“leek het een geval van sabotage omdat de slachtoffers gedwongen werden binnen te blijven om door de brand gedood te worden.”*⁽¹⁾ Volgens M. Khandker, een Additional Secretary (aanvullende secretaris) van het ministerie van Binnenlandse zaken: *“De ijzeren poorten werden onmiddellijk (nadat de brand uitbrak) gesloten, zodat de arbeiders niet buiten konden lopen om zich in veiligheid te brengen en zij (de ouders) vroegen de arbeiders binnen te blijven voor een ‘brandoefening’... Als het werkelijk een brandoefening*

was, zouden de arbeiders de fabriek in de kortst mogelijke tijd hebben moeten evacueren.” M. Khandker sprak zich niet uit over de mogelijke motieven, ondanks despeculaties over een internationale samenzwering, waarvan de snelgroeiende en voor het land cruciale kledingsector het mikpunt is.

Volgens internationale arbeidsactiviteiten produceren de kledingfabrieken in Bangladesh kleding voor wereldwijde textielmerken zoals Tommy Hilfiger, Gap en andere die door Walmart, Carrefour en Tesco worden verkocht. Dit dodelijke ongeval op de werkplek ten gevolge van het uitbreken van een verwoestende brand is geen uitzondering. Dergelijke dodelijke ongevallen in fabrieken zijn vrij algemeen, niet alleen in Bangladesh maar in de meeste ‘opkomende’ landen en groeiende economische mogendheden zoals India, China, enz. De verslechterende arbeids- en levensomstandigheden van de overweldigende meerderheid van de leden van de arbeidersklasse, en de dalende uitgaven voor adequate veiligheidsmaatregelen, zijn de belangrijkste voorwaarden voor hun opkomst als economische en militaire mogendheden.

Terwijl deze bourgeoisie opgang maakt, lijden en sterven de arbeiders in de ‘opkomende landen’ steeds meer wegens armoede, ellende, verhogering, verslechterende arbeids- en levensvoorwaarden en groeiende onverschilligheid op het gebied van gepaste veiligheidsmaatregelen. De ontwikkelde delen van de wereldbourgeoisie en hun geleerden beweren zeer vaak erg kritisch te zijn over de ‘onmenselijke’ voorwaarden van de werkomgeving in de ‘opkomende’ landen en beschuldigen de bourgeoisie van die landen. Maar de meer ‘beschaafde’, ontwikkelde, ‘humanitaire’ en democratische delen van de wereldbourgeoisie maken vrolijk gebruik van deze precare, zielige situatie van de werkende klasse in de opkomende landen om de winstmarges en hun aandeel van de wereldmarkt in stand te houden! Wat een toppunt van schijnheiligheid!

Economische voorwaarden vandaag en de reactie van het kapitalisme

Het wereldkapitaal verkeert sinds de vroege jaren 1930 in zijn fase van permanente crisis. Het definitieve bewijs van deze fase werd krachtig aangekondigd door de grote depressie van 1929. De relatieve verzadiging van de wereldmarkt ligt aan de basis hiervan. De kapitalistische productie kan geometrisch toenemen, maar de onmisbare markt kan zich slechts rekenkundig uitbreiden. Zo bestaat er dus een grote kans op een kloof tussen het totaal van wat geproduceerd wordt en het totaal dat de markt kan absorberen. Deze situatie verergerde nog verder naarmate de kapitalistische productie en de markt zich in elk deel van

de wereld vestigde en er ging overheersen. De pre-kapitalistische sector van productie en uitwisseling van goederen werd zo in een steeds onbelangrijker positie gedwongen. Het erger worden van die situatie werd in zekere mate afgeremd in de nasleep van de tweede wereldoorlog, door de grote verwoesting die het veroorzaakte en de stijgende staatsinterventie in het economische leven. Maar de permanente crisis stak opnieuw zijn lelijke kop op tegen het einde van de jaren 1960. Sindsdien heeft ze bijna onverminderd voortgewoed, afgewisseld met tijdelijke heroplevingen dankzij het beleid van schuldenmakerij en het kunstmatig scheppen van markten. De voortzetting van dit beleid heeft het kapitalisme in een nog meer precare toestand gebracht. Het heeft geen echte oplossing gevonden, maar slechts twee ondoeltreffende lapmiddelen die afwisselend of tegelijk in verschillende mate worden toegepast. Deze zijn enerzijds het beleid van schulden maken en het bijdrukken van papiergeld en anderzijds het beleid van soberheid en beperking van de uitgaven in de sociale sector. Verschillende kapitalistische fracties zijn er ook op uit de uitgaven te beperken voor de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen in de werkplaats. Het kapitaal kan niet anders handelen in de huidige situatie.

Waarom deze frequente herhaling van arbeidsongevallen?

Zoals hierboven vermeld, kan het kapitaal niet anders dan steeds minder uitgeven aan veiligheidsmaatregelen en moet het zijn toevlucht nemen tot een verdere verslechtering van de levens- en werkvoorwaarden. Dit is één van de belangrijkste voorwaarden voor zijn voortbestaan in deze gevorderde fase van verval. Het nalopen en handhaven van de winstvoet en het veroveren van een voldoende deel van de relatief verzadigde wereldmarkt, door de productiekosten te drukken en de intensiteit van de uitbuiting en de werklust verder te verhogen, kunnen enkel leiden tot een toename van

verantwoordelijkheidsgevoel van deze of gene fractie van het kapitaal of deze of gene kapitalistische staat. Het is het onvermijdelijke gevolg van de dwang van de materiële voorwaarden van het kapitalisme in deze fase van zijn bestaan. Niet alleen dat, ook ziekten zoals cholera, tuberculose, pest, enz., die verondersteld werden uit de samenleving in de Europese landen verbannen te zijn, keren weer terug.

Het is niet meteen haalbaar om toenemende aanvallen op de leef- en werkvoorwaarden op zo een doorgedreven, ongehinderde manier uit te voeren in het hart van het kapitalistisch systeem. De geavanceerde fracties van het kapitaal moeten dit doen om te overleven. Maar zij moeten dat doen op een zeer verfijnde, selectieve manier met hoge dosissen misleiding. Daarom verplaatsen zij steeds grotere delen van de productie, vooral in de industriële sector, naar de achtergebleven gebieden van het kapitalisme. De overvloed aan goedkope arbeidskracht en slechtere werkvoorwaarden lokken hen naar de opkomende landen. Dus is niet alleen de Bangladesh-fractie van het kapitaal verantwoordelijk voor deze moordpartij op de werkvloer van ongelukkige arbeiders, maar zijn de fracties van het ontwikkeld westers kapitaal evengoed schuldig. Ze zijn dus allemaal uitzonderlijk wrede hypocrieten, schuldigen en moordenaars.

Misleidingen in overvloed

De overheid, de media en verschillende delen van het staatsapparaat zijn allemaal druk in de weer om zondebokken te zoeken die verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor deze uiterst barbaarse brand en dood van zo een groot aantal arbeiders in de kledingfabriek. Zij verspreiden ook diverse samenzweringstheorieën tegen verschillende fracties van het nationale of internationale kapitaal. Die kunnen allemaal één of andere grond van waarheid hebben. Maar de onverschilligheid betreffende de veiligheid en het welzijn van arbeiders, de samenzweringen en het zoeken van zondebokken zijn allemaal onafscheidelijk verbonden met het kapitaal, in het bijzonder in deze gevorderde fase van zijn verval. Allemaal doen ze hun best om de waarheid verborgen te houden voor de arbeiders, namelijk dat het kapitalistische wereldsysteem vandaag de echte moordenaar is. Het doodt elke dag duizenden mensen in alle delen van de wereld door armoede, ellende, verhogering, hongersnood, werkloosheid, dakloosheid, blootstelling aan extreme weersomstandigheden, verontreiniging van lucht, water, milieu, ziekte, pest, zelfmoord, drugsverslaving, dronkenschap, terrorisme en oorlog. Het doodt ook honderden en duizenden mensen door zogenaamde natuurrampen die hun oorzaak in werkelijkheid vinden in de altijd toenemende hebzucht en de concurrentie voor meer winst van alle fracties van het internationaal kapitaal.

De enige taak van elke kapitalistische staat vandaag in elk deel van de wereld is de belangen te verdedigen van het nationaal kapitaal op elke mogelijke manier. De staat controleert vandaag het beheer van de nationale economie, niet alleen politiek maar ook economisch. De interventie en de bemoeienis van de staat in de economie is nu onontbeerlijk voor de overleving van elke nationale fractie van het globaal kapitaal. De verdere intensivering van de uitbuiting en verslechtering van de leef- en werkvoorwaarden van de arbeidersklasse is vandaag een essentieel onderdeel van het staatsbeleid. Maar de staat veinst onwetendheid en

neemt zijn toevlucht tot het aanwijzen van deze of gene fractie van het kapitaal als zondebok, of hij verzint diverse samenzweringstheorieën.

Wist de staat Bangladesh niet dat de fabriek in kwestie kledingstukken voor de bovengenoemde beroemde multinationale merken produceerde en nam zij haar toevlucht tot doorgedreven uitbuiting om meer winst te maken? Wist ze dat ze de veiligheidsregels overtrad? De staat moet het geweten hebben. Maar ironisch genoeg heeft deze zeer kapitalistische staat een nationale dag van rouw uitgeroepen voor de arbeiders die de verbrandingsdood stierven om de winstmarges hoog te houden. Weerspiegelt dit niet op een zeer levendige wijze de mate van schijnheiligheid van de kapitalistische regeringen, waarvan de enige bestaansreden de verdediging van de belangen van het kapitaal zijn?

Worden deze stappen niet aangewend met het enige doel de strijdende arbeidersmassa's te misleiden en hun bewustwordingsproces te doen ontsporen?

Arbeidersbewegingen in Bangladesh

Er waren rapporten van krachtige en hevige protestbewegingen van de arbeiders in Bangladesh tegen de enorme tol van dood en vernieling, die de proletariërs al te vaak wordt opgelegd. Zij hebben hun stem laten horen tegen de extreme achteloosheid van de overheid, tegen het gebrek aan gepaste veiligheidsmaatregelen, tegen het gebrek aan eerbied voor het leven en tegen de erger wordende leef- en werkvoorwaarden. De arbeiders lijken te beseffen dat de enige zorg van het kapitaal vandaag enkel meer winst is, en een verhoogd aandeel van de wereldmarkt, door het intensiveren van de uitbuiting.

Wat de arbeidende klasse zou moeten doen

De arbeiders zouden al deze gebeurtenissen ernstig moeten overdenken, om duidelijk te maken wie er echt verantwoordelijk is voor de frequente herhaling van arbeidsongevallen die leiden tot de dood en verminking van stijgende aantallen arbeiders in alle delen van de wereld, en in het bijzonder in de gebieden van het historisch achtergebleven kapitaal. Deze overdenking zal hen tot de conclusie brengen dat er binnen de grenzen van het hedendaags kapitalistisch wereldsysteem geen oplossing mogelijk is voor de frequente herhaling van ongevallen en slachtingen op de werkvloer. De enige oplossing ligt in het vermogen van de internationale arbeidersklasse haar strijd te ontwikkelen tegen haar echt monsterlijke vijand en moordenaar, het globale kapitalistische systeem. De directe strijd tegen de stijgende aanvallen van het kapitaal op de leef- en werkvoorwaarden overal ter wereld moet internationaal worden verenigd. Deze directe strijd moet tot een bewuste politieke strijd tegen de kapitalistische staten worden ontwikkeld. Deze politieke strijd moet verder worden ontwikkeld om de kapitalistische staten in elk deel van de wereld te confronteren en te verdrijven. Er is geen andere weg ■

S. / Dit artikel werd geschreven door de IKS-afdeling in India.

⁽¹⁾ Citaten uit The Statesman van 26 december 2012, uit het nieuwsbericht ‘Bangla factory fire victims locked inside’.

Nederland	Steun abonnem.	Europa	Air Mail Wereld
WERELDREVOLUTIE (4 NRS)			
6	15	10	15
INTERNATIONALE REVUE (4 NRS)			
17	25	17	18,5

Alle prijzen in euros

Verspreidersabonnement
vanaf 2e Wereldrevolutie : 1,0 per bijkomend nummer
vanaf 2e Internationale Revue : 2,5 per bijkomend nummer.

Verzending onder gesloten omslag
+ 8,5

Vorige jaargangen: 0,50
Ook verkrijgbaar in PDF-formaat per e-mail (=abon.prijs Nederland)

**Contacteer rechtstreeks de betrokken afdeling
voor de territoriale IKS-pers in andere landen**
Overschrijving op girorekening 1693305 ten name van "Wereldrevolutie",Gouda.

OPROEP

Het is nog steeds met beperkte krachten dat de revolutionairen vandaag het hoofd moeten bieden aan een ontzaglijk grote opgave. Daarom doen wij een beroep op al onze lezers, op al onze sympathisanten om mee te werken aan de verspreiding van onze publicaties. Alle informatie waarover je beschikt van wat er rondom je gebeurt, alle verslagen van discussies die je voert zijn uitermate nuttig, als bijdrage aan de antwoorden op de moeilijkheden waartegen het proletariaat vandaag aankijkt. Tenslotte is een goede verdeling van onze pers uiterst belangrijk. Je kan ons hierbij helpen door mee te werken aan de verdeling in boekhandels en kiosken, en de goede verdeling ervan energiek en met regelmaat samen met ons mee opvolgen. We herhalen ook nogmaals onze vraag om je kritiek en commentaar op onze pers te laten kennen.

STEUNFONDS

Ons bijstaan bij de verdediging van onze ideeën verloopt ook via financiële steun. Vandaar dit permanent steunfonds voor onze pers en tussenkomst. In tegenstelling met de organisaties van de bourgeoisie die door de heersende klasse en haar staat subsidies krijgen om de belangen van het kapitaal te verdedigen, leeft de revolutionaire organisatie enkel dankzij de bijdragen van zijn militanten. Uw bijdrage, lezer, is een bewuste politieke daad en uiting van solidariteit en steun bij de verdediging van de revolutionaire ideeën.

Je kan storten op girorekening 1693305 ten name van "Wereldrevolutie", Gouda of overmaken tijdens een van onze tussenkomsten.

Ba te R. (19.01)	40,00
Fr te R. (19.01)	40,00
F te R. (23.02)	20,00
S te R. (25.02)	60,00

TOTAAL JANUARI- FEBRUARI 2013	160,00
ALGEMEEN TOTAAL 2013	160,00

ENGELS/FRANS/SPAANS

De Europese top van juni 2012
Achter de illusies, een nieuwe stap in de rampspoed

Mexico tussen crisis en narcotica-handel

Debat in het revolutionaire milieu
De staat in de overgangperiode naar het communisme (II)
Ons antwoord aan de groep Oposição Operária (Arbeidersoppositie) – Brazilië

Naar aanleiding van het boek
Het primitieve communisme is niet wat het was
Het primitieve communisme

Het revolutionaire syndicalisme in Duitsland (IV)
De revolutionair-syndicalistische beweging in de Duitse revolutie van 1918-1919

NEDERLANDS

19e congres van de IKS
Zich voorbereiden op de klas-
seconfrontaties
19e congres van de IKS
Resolutie over de internationale
situatie

*De mobilisatie van de Ver-
ontwaardigden in Spanje*
en haar weerslag in de
wereld
Een veelbelovende beweging
voor de toekomst

Oriëntatietekst: Vertrouwen
en Solidariteit in de strijd van
het proletariaat (Deel I)
Oriëntatietekst: Vertrouwen
en Solidariteit in de strijd van
het proletariaat (Deel II)

OPENBARE BIJeenKOMSTEN

DISCUSSIE-CYCLUS STRIJDVORMEN en ORGANISATIE:

Het jaar 2011 werd gekenmerkt door een ganse reeks van manifestaties tegen de uitwassen van het kapitalistisch systeem (Arabische lente, Indignados, Occupy Wall Street,...). In veel landen namen ze de vorm aan van sociale revoltes, waar allerlei lagen van de maatschappij in betrokken waren. **Vormden ze nu een sterkte of een bron van verdeling?** In veel gevallen namen zelfs de nationalistische, religieuze en democratische illusies de overhand in de bewegingen, die handig gekanaliseerd werden naar een gewelddadige strijd tussen fracties van het kapitaal. **Wat is het verband tussen deze illusies, ideologie en bewustzijn in de strijd?** Wat ook opviel was dat hoe sterker de beweging zich voordeed als een strijd van uitgebuitenen tegen de kapitalistische uitbuitingsmaatschappij, hoe meer perspectief zij bood, hoe meer solidariteit en eenheid zij opriep: klasse tegen klasse. Dit gegeven vloeit met de beweringen van sociologen, journalisten, politici en zondagse filosofen die verkondigen dat de sociale klassen zouden verdwenen zijn. De bourgeoisie droomt immers van een maatschappij waarin allen zich enkel zien als gewone 'burgers', met uiteenlopende belangen, die zich enkel heel even kunnen verenigen, passief en geïsoleerd van elkaar, vooral bij de stembusgang, of rond onmiddellijke eisen ter hervorming van het systeem. Dat brengt ons bij de hamvraag: **Wat bepaalt immers de kracht van een sociale beweging? Hoe wordt eenheid en solidariteit opgebouwd? Waarom is klassestrijd nog steeds de sleutel tot de toekomst?**

Sinds het ontstaan van dit kapitalistisch systeem is deze

vraag "welke strijd loont?" en vooral ook "wat zijn dan de organisatievormen van deze strijd?" een centraal en essentieel thema dat voortdurend de gemoederen verhitte. **Wat is de rol van economische strijd voor onmiddellijke eisen en van politieke strijd voor een andere maatschappijvorm en wat is hun onderlinge relatie? Wat is de rol van de theoretische onderbouwing in de strijd? Hoe moeten we de band tussen strijd en ontwikkeling van bewustzijn begrijpen? Welke verschillen en overeenkomsten bestaan er tussen de strijdorganen (eenheidsorganisaties) van vroeger en nu? Welke rol kunnen politieke organisaties spelen? Zijn ze noodzakelijk?**

"De economische verhoudingen hebben eerst de massa van de bevolking in arbeiders veranderd. De heerschappij van het kapitaal heeft voor deze massa een gemeenschappelijke situatie en gemeenschappelijke belangen geschapen. Deze massa is daarmee al een klasse tegenover het kapitaal, maar nog niet voor zich zelf. (...) De strijd van klasse tegen klasse is echter een politieke strijd. (...) Laat men niet zeggen dat de maatschappelijke beweging de politieke uitsluit. Er is geen politieke beweging die niet tegelijk ook een maatschappelijke is. Alleen bij een stand van zaken, waar geen klassen en geen klassentegenstellingen bestaan, zullen maatschappelijke evoluties ophouden politieke revoluties te zijn." (Karl Marx, De armoede van de filosofie)

Deze vragen en nog meer komen aan bod tijdens een nieuwe discussiecyclus gespreid over twee avonden.

- op vrijdagavond 22 februari en 8 maart 2013 van 19.30 tot 22.30
Plaats: Nog te bepalen maar zeker in het centrum van **Antwerpen (België)**.
Contacteer ons! Of per e-mail: nederland@internationalism.org; Of via: PB 339, 2800 AH GOUDA

- **Woensdag 1 Mei:** Ontmoet de IKS op haar stand op het 1 Mei feest, Roupeplaats, Brussel (13u tot 19u). Je kan ons daar contacteren, onze publicaties, brochures, boeken, website inzien, discussie aangaan of van mening wisselen.

- **17-20 Mei:** Ontmoet de IKS op haar stand + debat op de Pinksterlanddagen te Appelscha

PUBLICATIES VAN DE IKS - CONTACTADRESSEN

Naam publicatie nooit op envelop vermelden, met uitzondering van Internationalism US

Accion Proletaria (Spanje)

Schrijven naar de Postbus in Parijs, Frankrijk of e-mail espana@internationalism.org.

Communist Internationalist

(in Hindi)
POB 25, NIT,
Faridabad 121 00 Haryana, INDIA
Dünya Devrimi (Turkije)

Schrijven naar het adres in Zwitserland of e-mail turkiye@internationalism.org.
Internacionalismo (Venezuela, Peru, Ecuador)

Schrijven naar het adres in Frankrijk of e-mail venezuela@internationalism.org.
Internationalism
PO Box 90475
Brooklyn, NY 11209, USA

Internationalisme

PB 94, 2600 Antwerpen, België
Internationell Revolution

IR, Box 21106,
10031 Stockholm, Zweden
Internasyonalismo, (Filipijnen)

Schrijven naar het adres in India of e-mail philippines@internationalism.org.

Revolucion Mundial
Apartado de Correos 15-024,
C.P. 02600
Distrito Federal, Mexico, Mexico
Revolution Internationale

Mail Boxes 153
rue Damrémont, 108
75018 Paris, Frankrijk
Revolução Internacional (Brazilië)
schrijven naar: brasil@internationalism.org

Rivoluzione Internazionale

CP 469, 80100 Napoli, Italië
Wereldrevolutie

WR, PB 339,
2800 AH GOUDA, Nederland
Weltrevolution

Duitsland: schrijven naar de Postbus in Zürich, Zwitserland
Weltrevolution

Postfach 2216,
CH-8026 Zürich, Zwitserland
World Revolution

BM Box 869, London WC1N 3XX,
Groot-Brittannië
World Revolution (Australië)

Schrijven naar World Revolution, Groot-Brittannië, of naar: oz@internationalism.org

BROCHURES - BOEKEN

Je kan de publicaties aanschaffen op al onze open activiteiten, in boekhandels of door overschrijving (geef de gewenste publicaties of abonnementen op) op girorekening 1693305 op naam van "Wereldrevolutie", Gouda (+2 EUR per brochure verzendkosten)

- Platform en Manifest € 2,50
- Krisis en verval van het kapitalisme € 3,25
- De vakbonden tegen de arbeidersklasse € 1,50
- Natie of klasse? € 1,85
- Kommunistische organisatie en klassenbewustzijn (en/fr) € 2,50
- De Italiaanse Kommunistische Linkerzijde (en/fr) € 10,00
- De Hollands-Duitse Kommunistische Linkerzijde (en/fr) € 18,00

- De Britse Kommunistische Linkerzijde (en) € 7,00
- De Franse Kommunistische Linkerzijde (fr) € 6,00
- De Russische Kommunistische Linkerzijde (en) € 10,00
- De staat in de overgangperiode van kapitalisme naar communisme (en/fr) € 3,00
- Het Trotskisme tegen de arbeidersklasse (fr) € 2,50
- Rusland 1917, het begin van de wereldrevolutie (en/fr) € 2,50

- De Golfoorlog (1991) € 1,25
- Fascisme et démocratie, deux expressions de la dictature du capital (fr) € 4,50
- La terreur stalinienne: un crime du capitalisme, pas du communisme (fr) € 3,00
- Het communisme is geen mooi ideaal ..., maar ... € 3,00
- Bundel: ecologie en kapitalisme € 2,00
- Bundel: Rusland 1917, het begin van de wereldrevolutie € 2,50

Boekhandels die IKS-pers verkopen

Antwerpen

- "Groene Waterman" Wolstraat 7
- "Dierckxsens" Melkmarkt

Amsterdam

- "tFort van Sjakoo" Jodenbreestraat 24

Utrecht

- "De Rooie Rat" Oude Gracht 65

Groningen

- "Rosa" Folkingedwardsstraat 16A

150

Internationale
Revue

23

3 Euro

Het kapitalisme veroorzaakt de woningnood

In september 2012 werd een wet van kracht die het kraken in het Verenigd Koninkrijk (net als in verschillende andere EU-landen) tot een crimineel vergrijp maakt. Op het einde van de maand werd de eerste persoon onder deze nieuwe wetgeving veroordeeld en bestraft met 12 weken gevangenisstraf. Hij was van Plymouth naar Londen moeten komen om werk te zoeken en had een flat gekraakt, waarvan een huisvestingsmaatschappij de eigenaar was.

Sinds midden 1980 werden geen officiële cijfers meer verzameld betreffende het aantal krakers, maar in een recent artikel in *The Guardian* werd verslag gemaakt van zo’n twintig- tot vijftigduizend krakers, die meestal in al lang leegstaande panden leven. (1) Dit maakt deel uit van het bredere geheel van toenemende aantallen mensen, die vechten om een dak boven hun hoofd. De cijfers omtrent dakloosheid, bijvoorbeeld, tonen in de laatste jaren een stijging aan: in Engeland richtten 110 000 families zich als daklozen tot hun lokale overheid in 2011-2012, een stijging met 22% in vergelijking met het voorafgaande jaar. 46% onder hen werden door de lokale overheden aanvaard als daklozen, een stijging met 26% t.o.v. het jaar ervoor. De cijfers voor Wales en Schotland tonen eveneens stijgingen aan, zowel in het aantal aanvragen als in het aantal goedkeuringen ervan.

De liefdadigheidsinstelling Crisis, van wiens website de cijfers zijn gehaald, onderstreept dat de officiële cijfers waarschijnlijk niet kloppen. De meerderheid van de daklozen zijn verdoken, omdat zij niet opduiken in die plaatsen waar de regering haar gegevens vandaan haalt, zoals de officiële onderkomens. Een andere aanwijzing dat de woningnood een groeiend probleem is, wordt verstrekt door de gegevens over mensen die in barre omstandigheden slapen. In 2011 tonen officiële cijfers dat dag in dag uit meer dan tweeduizend mensen onder de blote hemel sliepen in 2011, een toename van 23% t.o.v. 2010. Maar het echte cijfer is wellicht alweer veel hoger, aangezien niet-gouvernementele organisaties berichten dat enkel in Londen meer dan vijf en een half duizend mensen buiten sliepen in 2011-2012, een stijging met 46% t.o.v. het jaar voordien.

Globaal gezien schat men dat 10% van de wereldbevolking kraakt. Vele van de krottenwijken

die gelegen zijn rond steden als Mumbai, Nairobi, Istanbul en Rio de Janeiro bestaan voor het grootste deel uit kraakpanden. (2) Het soort onderkomen, de diensten, of het gebrek eraan, die er voor de bewoners zijn, de aard van het werk dat wordt gedaan en de samenstelling van de bevolking variëren allemaal. Maar ze tonen collectief aan dat er voor alle goederen die worden geproduceerd en met al het geld dat ronddolt in de wereld, het kapitalisme onbekwaam is om tegemoet te komen aan één van de meest elementaire menselijke noden. Het doel van dit artikel is om te proberen de redenen hiervoor te achterhalen.

Het vertrekpunt is de erkenning dat de vorm die het woningvraagstuk aanneemt onder het kapitalisme, bepaald wordt door economische, sociale en politieke parameters van de burgerlijke maatschappij. In dit systeem worden de belangen van de werkende klasse en van alle andere niet-uitbuitende klassen, zoals de boeren, altijd ondergeschikt gemaakt aan die van de bourgeoisie. Op economisch vlak zijn er twee dynamieken. Enerzijds is de huisvesting voor de werkende klasse een productiekost en dus onderhevig aan dezelfde drang tot kostenbesparing als alle andere elementen die verbonden zijn aan de reproductie van deze klasse. Anderzijds kan huisvesting ook beschouwd worden als een bron van winst voor een deel van de bourgeoisie, of die nu bestemd is voor de arbeidersklasse of een ander deel van de bevolking. Op sociaal en politiek vlak werpt huisvesting zaken op over gezondheid en sociale stabiliteit, die voor de heersende klasse van belang zijn, terwijl het ook kansen biedt voor zowel fysieke als ideologische controle over de werkende klasse en andere uitgebuite klassen. Dit gold voor de beginjaren van het kapitalisme en blijft vandaag nog steeds geldig.

Voorafgaand daaraan hadden een aantal Tory-parlement-sleden (conservatieve fractie) en -kranten heel wat kabaal gemaakt over bepaalde bewoonde huizen, die gekraakt waren. Die gevallen werden gebruikt om de nieuwe wet te rechtvaardigen, ondanks dat ze heel goed wisten dat er al een aantal wetten bestaan, die kraken proberen te verhinderen. Ditsuggereert dat de nieuwe wet erop gericht is om krakers weg te houden van onbewoonde huizen,

Huisvesting en vroegkapitalisme

De toestand in Groot-Brittannië in de late 18de en de vroege 19de eeuw was een gevolg van de volledige ontplooiing van het kapitalistisch systeem dat zich voordien gedurende verschillende eeuwen had ontwikkeld. De industriële revolutie, die een gevolg was van deze vroege ontwikkelingen, leidde tot een omvorming van alle domeinen van het leven binnen de kapitalistische wereld: in de economie, in het politieke en sociale leven. De ontwikkeling van grote fabrieken leidde tot de snelle groei van steden zoals Londen, Manchester en Liverpool. Ze dreef miljoenen berooiden bij elkaar en vormde hen om tot proletariërs. Vooruitgang in de productiviteit en de cyclische crises, die kenmerkend waren voor het vroege kapitalisme, maakten op geregelde tijdstippen honderdduizenden arbeiders werkloos. Dit terwijl de uitbreiding van de productie en de verbreiding in nieuwe productietakken, gedreven door diezelfde crises, hen weer aanzooog. Voor de bourgeoisie betekende dit dat er een kant en klare beschikbare arbeidskracht voorhanden was: het industrieel reserveleger van diegenen die van hun werk beroofd waren of die pas van hun landgoed verdreven waren, dat ernaar tenderde de arbeidskosten laag te houden. Voor de werkende klasse was het resultaat een leven van uitbuiting, armoede en onzekerheid.

De toestand van de arbeidersklasse in Engeland, geschreven door Friedrich Engels, nadat hij verhuisd was naar Manchester in 1842 en gepubliceerd in 1845, onthulde het ware gelaat van de industriële revolutie. Een centraal thema van het werk gaat over het onderzoek naar de woonomstandigheden van de werkende klasse. Gebaseerd op zowel verschillende officiële rapporten als op grond van zijn eigen waarnemingen beschreef hij de huisvesting

kantoren en andere gebouwen, die gewoonlijk gekraakt worden. Het maakt ook deel uit van de bredere campagne om de werkende klasse te verdelen en onder de duim te houden. Die kreeg een nieuwe opkikker bij de start van 2013 met het geruzie over de ‘klaplopers/profiteurs’ versus de ‘strevers’, die voorafging aan de stemming om de verhoging van de meeste uitkeringen te beperken tot 1% per jaar.

zoals die ondergaan werd door de arbeiders in steden zoals Londen, Liverpool, Birmingham en Leeds. *“De achterbuurten zijn in Engeland in alle steden vrijwel gelijk ingericht: de slechtste huizen in de slechtste buurt in de stad; meestal lange rijen één of twee verdiepingen hoge bakstenen huizen, zo mogelijk met bewoonde kelderruimten en bijna overal onregelmatig van aanleg. Deze huisjes met drie of vier kamers en een keuken worden ‘cottages’ genoemd en zijn in heel Engeland, met uitzondering van enige delen van Londen, de algemeen gebruikelijke arbeiderswoningen. De straten zelf zijn gewoonlijk ongeplaveid, hobbelig en smerig, vol plantaardige en dierlijke afval, zonder riolering en straatgoten, maar met des te meer stilstaande, stinkende plassen. Daar komt nog bij dat de ventilatie bemoeilijkt wordt door de slechte, chaotische bouwwijze van heel zo’n stadswijk en omdat hier vele mensen op een klein oppervlak leven, kan men zich gemakkelijk voorstellen wat voor lucht er in die arbeiderswijken hangt.”* (3)

Hij stipte de graad van ellende aan binnen dit globale beeld. In St. Giles in Londen, dat dichtbij Oxford Street, Regent Street en Trafalgar Square was gelegen, met hun *“brede en prachtige lanen”*, maakte hij een onderscheid tussen de onderkomens die aan de straat lagen en die in de binnenhofjes en de sloppen ertussen. Terwijl het uitzicht van de laatstgenoemden *“er zo uitziet dat geen mens er in zou willen wonen. Maar dat is nog niets vergeleken bij de woningen in de nauwe binnenplaatsen en steegjes tussen de straten waar men komt door overdekte gangen tussen de huizen en waarvan de smerigheid en bouwvalligheid alle voorstellingen overtreft: er is haast geen enkele hele vensterruit te vinden, de muren zijn brokkelig, de deurposten en raamkozijnen zijn kapot en zitten los, terwijl de deuren van oude planken aaneen-*

(wordt vervolgd op pagina 4 en 5)

● Sinds de Eerste Wereldoorlog is het kapitalisme een maatschappelijk systeem in verval. Het heeft de mensheid tweemaal in een barbaarse cyclus gestort van crisis, wereldoorlog, wederopbouw en nieuwe crisis. In de jaren tachtig is het aan de ultieme fase van dat verval begonnen, de fase van zijn ontbinding. Voor deze onomkeerbare historische neergang bestaat er maar één enkele keuze: socialisme of barbarij, kommunistische wereldrevolutie of vernietiging van de mensheid.

● De Commune van Parijs van 1871 vormde de eerste poging van het proletariaat om die revolutie tot een goed einde te brengen, op een moment waarop de omstandigheden daarvoor nog niet rijp waren. Onder de voorwaarden die werden geschapen door de intrede van het kapitalisme in zijn vervalperiode vormde de Oktoberrevolutie van 1917 in Rusland de eerste stap naar een waarachtige kommunistische wereldrevolutie, temidden van een internationale revolutionaire golf die een eind maakte aan de imperialistische oorlog en die verscheidene jaren voortduurde. De mislukking van die revolutionaire golf, met name in Duitsland in 1919-1923, veroordeelde de revolutie in Rusland tot het isolement en een snelle ontarding. Het stalinisme was niet het product van de Russische revolutie, maar de doodgraver ervan.

● De verstaatste regimes die onder de naam van 'socialistisch' of 'kommunistisch' het licht zagen in de Sovjet-Unie, in de landen van Oost-Europa, in China, Cuba, enzovoort, waren niets anders dan bijzonder wrede vormen van de universele tendens tot staatskapitalisme die eigen is aan de vervalperiode.

● Sinds het begin van de twintigste eeuw zijn alle oorlogen imperialistische oorlogen, in de strijd op leven en dood tussen staten, groot of klein, voor de verovering of het behoud van een plaats in de internationale arena. Deze oorlogen brengen de mensheid op steeds groter schaal niets dan dood en verderf. De arbeidersklasse kan

er enkel op antwoorden met haar internationale solidariteit en de strijd tegen de bourgeoisie in alle landen.

● Alle nationalistische ideologieën over 'nationale onafhankelijkheid', 'zelfbeschikkingsrecht der volkeren', of ze nu etnische, historische of religieuze voorwendsels aanvoeren, zijn een waar vergif voor de arbeiders. Door hen op te roepen partij te kiezen voor de een of andere fractie van de bourgeoisie brengen ze de arbeiders ertoe zich tegen elkaar te keren en elkaar uit te moorden voor de ambities en oorlogen van hun uitbuiters.

● In het kapitalisme in verval zijn parlement en verkiezingen een maskerade. Elke oproep om deel te nemen aan het parlementaire circus versterkt enkel de leugen die verkiezingen voorstelt als een werkelijke keuze voor de uitgebuiten. De 'democratie', een bijzonder huichelachtige vorm van burgerlijke heerschappij, verschilt niet fundamenteel van andere vormen van kapitalistische dictatuur zoals stalinisme en fascisme.

● Alle fracties van de bourgeoisie zijn even reactionair. Alle zogenaamde 'arbeiderspartijen', 'socialistische' en 'kommunistische' partijen (de huidige ex-'kommunisten') alsook de 'ultra-linkse' organisaties (trotskisten, maoïsten en ex-maoïsten, officiële anarchisten) vormen de linkerzijde van het politieke apparaat van het kapitaal. Alle tactieken van 'volksfront', 'antifascistisch front' of 'eenheidsfront', waarin de belangen van het proletariaat worden vermengd met die van een fractie van de bourgeoisie, dienen enkel om de strijd van het proletariaat in bedwang te houden en van zijn doel af te leiden.

● Met het verval van het kapitalisme zijn de vakbonden overall omgevormd tot organen van de kapitalistische orde binnen het proletariaat. De organisatievormen van de vakbeweging, zowel de 'officiële' als die van de 'basis', dienen louter om de arbeidersklasse in te kaderen en haar strijd te saboteren.

● Om haar strijd met succes te kunnen voeren moet de

arbeidersklasse haar gevechten verenigen door zelf de uitbreiding en organisatie ervan op zich te nemen, door soevereine algemene vergaderingen en comité's van afgevaardigden die door die vergaderingen gekozen worden en er ieder moment door kunnen worden afgezet.

● Terrorisme is in geen enkel opzicht een strijdmiddel van de arbeidersklasse. Als uiting van maatschappelijke lagen zonder historische toekomst en van de ontbinding van de kleinburgerij, voorzover het al niet rechtstreeks voortspuit uit de oorlogen die de staten voortdurend onderling voeren, vormt het in ieder geval een voedingsbodem voor manipulatie door de bourgeoisie. Omdat het geheime acties van kleine minderheden aanprijst staat het in volslagen tegenspraak tot het klassengeweld dat voortvloeit uit de bewuste en georganiseerde massactie van het proletariaat.

● De arbeidersklasse is de enige klasse die in staat is de kommunistische revolutie tot een goed einde te brengen. Door haar revolutionaire strijd komt de arbeidersklasse onvermijdelijk in confrontatie met de kapitalistische staat. Om het kapitalisme te vernietigen zal de arbeidersklasse alle staten omver moeten werpen en op wereldschaal de dictatuur van het proletariaat instellen: de internationale macht van de arbeidersraden, waarin heel het proletariaat verenigd is.

● De kommunistische omvorming van de maatschappij door de arbeidersraden betekent noch 'zelfbeheer', noch 'nationalisatie' van de economie. Het communisme vereist de bewuste afschaffing door de arbeidersklasse van de kapitalistische maatschappelijke verhoudingen: loonarbeid, warenproductie, nationale grenzen. Het vereist de opbouw van een wereldgemeenschap waarvan heel de activiteit gericht is op de volle bevrediging van de menselijke behoeften.

● De revolutionaire politieke organisatie vormt de voorhoede van het proletariaat, als actieve factor in het proces van veralgemening van het klassenbe-

wustzijn binnen het proletariaat. Haar rol bestaat niet uit 'het organiseren van de arbeidersklasse' of uit het 'grijpen van de macht' in haar naam, maar uit het actief deelnemen aan de éénmaking van de strijd, aan het in eigen handen nemen ervan door de arbeiders en uit het afbakenen van een revolutionaire politieke oriëntatie voor de strijd van het proletariaat.

ONZE ACTIVITEIT

● De theoretische en politieke verheldering van de doelen en middelen van de strijd van het proletariaat, van de historische en onmiddellijke voorwaarde ervan.

● De georganiseerde, verenigde en gecentraliseerde tussenkomst op internationaal vlak om bij te dragen tot het proces dat leidt naar de revolutionaire actie van de arbeidersklasse.

● De hergroepering van de revolutionairen voor de oprichting van een ware kommunistische wereldpartij, die onmisbaar is voor het proletariaat ter omverwerping van de kapitalistische heerschappij en op weg naar de kommunistische samenleving.

ONZE OORSPRONG

● De standpunten van de revolutionaire organisaties en hun activiteit zijn het product van de voorbije ervaringen van de arbeidersklasse en van de lessen die haar politieke organisaties er sinds haar ontstaan uit hebben getrokken. De I.K.S. beroept zich daarom op de achtereenvolgende bijdragen van de Bond van Kommunisten van Marx en Engels (1847-1852), van de drie Internationales (de Internationale Werklieden Vereniging, 1864-1872, de Socialistische Internationale, 1889-1914, de Kommunistische Internationale, 1919-1928), van de linkerfracties die zich in de jaren 1920-1930 uit de onttaardende Derde Internationale hebben losgemaakt, in het bijzonder de Duitse, Hollandse en Italiaanse Linkerzijde.